

Flere faglærte via IKV og AMU i bygge-anlæg og virksomheder med dyrehold

Projektnummer: 129424

TUP 2012

Marts 2014

Efteruddannelsesudvalget for bygge/anlæg og industri

JORDBRUGETS UDDANNELSER

Det faglige Uddannelsesudvalg for Jordbrug | Fællesudvalget for Landbrugsuddannelser

Efteruddannelsesudvalget for bygge/anlæg og industri

Flere faglærte via IKV og AMU i bygge-anlæg og virksomheder med dyrehold

Projektnummer: 129424

Projektansvarlig: Efteruddannelsesudvalget for bygge/anlæg og industri

Efteruddannelsesudvalget for Byggeri, Anlæg og Industri (BAI) har igennem Undervisningsministeriets Tværgående Udviklingspulje (TUP) 2012, under tema 1 "En styrket anvendelse af IKV i forhold til AMU-uddannelsesstrukturer", fået bevilget midler at gennemføre projektet *Flere faglærte via IKV og AMU i bygge-anlæg og virksomheder med dyrehold*. Projektet er gennemført sammen med Efteruddannelsesudvalget for Mejeriet og jordbrug (MJE).

Denne rapport er en præsentation af projektet og dets resultater.

Rapporten er todelt. Første og anden del afrapporterer henholdsvis bygge- og anlægsdelen og det spor der dækker dyrehold.

En overordnet fælles bestræbelse i projektet har været - og er stadig – at flere ufaglærte får anerkendt deres kompetencer, og gennem AMU-kurser kan kvalificere sig i retning hen mod en faglært status.

Fælles erfaringer i projektet er, at det stadig er en udfordring at definere målgrupper for IKV (ufaglærte i branchen, branchefremmede, ledige), for derefter at kunne markedsføre specifikt overfor målgruppen.

Projektresultaterne viser, at der fortsat skal gøres en indsats for at motivere medarbejderne til at få gennemført en kompetencevurdering og tydeliggøre eller skabe incitament til IKV og uddannelse. I den forbindelse vil en tydeligere anerkendelse af AMU som formelt kvalificerende til jobområder være fremmende.

På samme måde skal der skabes velvilje og interesse på arbejdsgiversiden. Det vil sige at arbejdsgiverne skal vise at de vægter deres medarbejders faglige kompetencer og at der derfor på arbejdspladserne er rum og mulighed for at gennemføre IKV og derefter - gerne over en flerårig periode – gennemfør et AMU forløb, der giver kvalifikationer svarende til faglært niveau indenfor branchen/jobområdet.

Et af de incitamenter vi har set virke meget kraftigt er lovgivning, det at der fra statens side stilles krav til at hvis man for at bestride et givet job skal være i besiddelse af en bestemt uddannelse eller kunne dokumentere kompetencer svarende her til. Det har været tilfældet i det forløb, der indgår i del to "virksomheder med dyrehold". På dette område blev det for fem år siden vedtaget at kun personer med kvalifikationer svarende til erhvervsuddannelsens trin dyrepasser assistent kan arbejde/eje en dyrehandel. Fordi det var et lovkrav er der gennemført 86 IKV i forhold til de syv ugers AMU forløb, der fører frem til dyrepasser assistent niveau, der er 12 personer, der har gennemført forløbet indtil nu og på trods af en indledende modvilje mod uddannelse og AMU er glæden og stoltheden stor ved diplomoverrækkelsen. Men motivationen er meget håndfast uden kvalifikations beviset kan du risikere ikke at kunne drive forretning lovligt!

Flere faglærte via IKV og AMU i Bygge, Anlæg og Industri

Marts 2014

Rapport TUP 2012

Indhold

Indledning.....	3
Baggrunden for projektet.....	3
Resultater i projektet.....	4
Anbefalinger	4
Rapportens opbygning	4
Faser og metoder	5
Begrebsafklaring.....	5
Analyse af erfaringer med IKV	6
Analyse af IKV op imod faglærte uddannelsesstrukturer indenfor Struktør-, Brolægger-, Kloakmester- og Tagdækkeruddannelserne.....	6
Analyse af IKV op imod faglærte uddannelsesstrukturer indenfor Træfagenes Byggeuddannelser og Murerfaget	7
Analyse af de deltagende skolars erfaringer med IKV.....	8
Mercantec.....	8
AMU Vest.....	9
AMU Nordjylland.....	9
Learnmark.....	9
Workshop 1	9
Workshop 2	9
Læreruddannelse.....	10
Vurderingsmetoderne	11
IKV Netværk for erhvervsskoler på BAIs område	12
Uddannelsespakker – IKV	13
IKV bog for kloakrørlægger og kloakmester.....	14
Opsummering.....	15
IKV og AMU på vej til faglært	15
Bilagsoversigt.....	17
Bilag 1: Procedure for IKV Mercantek	18
Bilag 2: Strukturer for merit mellem Anlægsstruktør og AMU	20
Bilag 3: IKV bog til AMU strukturer for kloakrørlægger og kloakmester.....	21
Indledning.....	24
1. Skolens drejebog	25
1.1 Faser i en IKV	25
2. Før-fasen.....	26

2.1	Rollefordeling på skolen	26
3.	Fase 1 - Forberedelse og tilrettelæggelse	27
4.	Fase 2 – Selve IKV og vurdering	27
5.	Fase 3 – Efter kompetencevurdering	27
Bilag A Kloakrørlægger		1
	Skema 1	2
	Skema 2	3
	Skema 3	4
	Skema 4	8
	Skema 5 - Uddannelsesplan	14
Bilag B Kloakmester		15
	Skema 1	16
	Skema 2	18
	Skema 3	19
	Skema 4	22
	Skema 5 – Uddannelsesplan	28

Indledning

Baggrunden for projektet

Bygge og anlægsbranchen er kendetegnet ved, at der er beskæftiget en stor gruppe af ufaglærte, men samtidig skaber mangel på faglært arbejdskraft flaskehalse hver gang det konjunkturfølsomme byggeri oplever opgangstider.

Med store byggerier for over 250 mia. de kommende år står byggebranchen, ifølge Leo Larsen Udvalget, overfor udfordringer med at skaffe tilstrækkelig med faglært arbejdskraft.

Det er derfor oplagt, at BAI systematiserer og understøtte bevægelsen fra ufaglært til faglært i Bygge- og anlægsbranchen.

Arbejdsmarkedets parter har tilkendegivet, at de ønsker at understøtte en efteruddannelsesindsats, som kan flytte medarbejderne fra ufaglært til faglært via IKV og efteruddannelsesforløb i AMU. Et godt udgangspunkt for projektet er således, at parterne netop understøtter en sådan efteruddannelsesindsats, hvor også strukturerede og modulariserede efteruddannelsesforløb får supplerende tilskud fra Uddannelsesfonde.

Projektets mål er at kombinere AMU, realkompetence (IKV) og EUD, således at det giver ufaglærte voksne anerkendelse for de faktiske kompetencer de har opnået og anviser en vej frem mod faglært status i det ordinære uddannelsessystem.

Resultater i projektet

- **Der er udarbejdet AMU strukturer op mod profiler:** Kompetencepakkerne består af en række AMU- kurser, der tilsammen dækker en del af EUD (fx struktør) samt kompetenceprofiler (fx kloakmester). Kompetenceprofilerne er en samlet kompetencebeskrivelse, der dækker over flere AMU kurser.
- **Der er udviklet IKV metoder i forhold til kompetenceprofiler:** IKV metoderne er udarbejdet op imod kompetenceprofilerne, med dertil hørende kompetencebeskrivelser. For at sikre validitet og konsistens, er der udarbejdet en model for en IKV bog der bygger på en flermetodisk tilgang og brug af både praktiske og teoretiske elementer i IKV i forhold til kompetenceprofiler/områder.
- **Der er uddannet en gruppe af IKV undervisere:** Underviserne er klædt på til at gennemføre alle faser i en IKV op imod strukturer i AMU, og til at vælge relevante metoder til gennemførelsen. Arbejdet fortsættes i en netværks gruppe. Der er planlagt et møde før sommerferien og andre undervisere vil blive inviteret.
- **Arbejdet med at give kompetenceprofiler merit op imod EUD er påbegyndt:** For at give kompetenceprofilerne status og tyngde er der i samarbejde med Det faglige udvalg for struktøruddannelserne påbegyndt arbejdet med meritaftaler ud fra kompetenceprofilerne.

Anbefalinger

På baggrund af projektet anbefales at styrke IKV-programmet ved:

- At man udvikler og markedsfører en tydelig AMU-vej til faglært bygnings- og anlægsstruktør via IKV.
- At man markedsfører fleksibiliteten i AMU.
- At man identificerer målgrupper for IKV og AMU på vej mod faglært.
- At man tydeliggør incitamenter, for at motivere til IKV og AMU.
- At man udbreder erfaringer med IKV og strukturer i "Åbent værksted"¹.
- At man understøtter samarbejdet mellem erhvervsskolerne om IKV, herunder det netværk mellem lærerne som er etableret på baggrund af projektet.
- At man undersøger om der indenfor de traditionelle faglærte områder, kan findes en løsning på hvorledes man uden en EUD aftale, kan opnå praktik med et beskæftigelsesindhold der kan leve op til praktikmålene i fagenes logbøger.
- At der udvikles yderligere metoder og materialer til gennemførelse af IKV i forhold til flere kompetenceprofiler og strukturer.

Rapportens opbygning

I projektrapportens følgende afsnit redegøres for projektets metoder og faser.

Dernæst følger et afsnit hvor kompetencevurdering og IKV begrebsafklares, som de anvendes i projektet.

¹ Læs mere om "Åbent værksted" på [BAIs hjemmeside](#)

Det efterfølgende afsnit har fokus på analysen af eksisterende IKV-materialer og erfaringer med IKV. Her behandles de faglige udvalgs erfaringer med IKV, og de muligheder og barrierer deltagerne i projektet ser for udbredelsen af IKV-programmet.

Derpå følger et afsnit med fokus på læreruddannelsen i projektet.

Der følges op med et afsnit om IKV-materiale til AMU-strukturer for kloakrørlægger og kloakmester.

Til slut opsummeres projektets analyser og resultater for IKV og AMU på vej til faglært.

Faser og metoder

Projektet tager udgangspunkt i IKV op imod relevante AMU-pakker. Projektet har fokus på relevante pakker, der kan give merit indenfor afgrænsede dele af EUD. Arbejdet med at skabe parallelitet mellem AMU og EUD er dermed påbegyndt, men ikke afsluttet i nærværende TUP-projekt.

Projektet har sit udgangspunkt i tre faser, hvori der er anvendt forskellige metoder.

Første fase var en analyse af eksisterende IKV-materialer og erfaringer med IKV. Her er der gennem interview med faglige udvalg undersøgt, hvilke IKV-materialer der er udviklet, hvilke initiativer der er på området, samt hvor udbredt IKV er indenfor området. Desuden var det en del af undersøgelsen, at medtage hvilke materialer der findes på Materialeplatformen². På to workshops i efteråret 2013 for ledere og undervisere fra de deltagende skoler, blev det gennemgået hvilke materialer skolerne og lærerne har udviklet, samt hvilke udviklingsbehov de mener der er.

I projektets anden fase er der på baggrund af gennemgangen af eksisterende materialer og erfaringer med IKV, indenfor projektets rammer udviklet og gennemført efteruddannelse af undervisere indenfor de relevante faglige områder. På uddannelsen har deltaget lærer fra de skoler der deltager i projektet, og desuden har øvrige interesserede skoler på BAIs område fået et tilbud om at deltage. Nøgleordene for læreruddannelse har været: Hvordan kan underviserne medvirke til at brugen af IKV fremmes? Hvorledes gennemføres IKV, så programmets krav om reliabilitet og validitet sikres?

I projektets sidste fase er der udarbejdet og samlet materialer og strukturer der kan understøtte vejen fra ufaglært til faglært. Det er en samling af relevante IKV materialer, et udkast til en IKV-bog, samt påbegyndt arbejdet med strukturer der skaber sammenlignelighed mellem EUD og AMU på struktør-området.

Begrebsafklaring

FAKTA om begreberne realkompetencevurdering (RKV) og individuel kompetencevurdering (IKV)³

Realkompetencevurdering (RKV) er et paraplybegreb der anvendes, når realkompetencevurderingsordningerne beskrives og omtales generelt set.

På de uddannelsesspecifikke områder bruges både betegnelsen realkompetencevurdering (RKV) og individuel kompetencevurdering (IKV).

² IKV-materialet kan findes på Materialeplatformen under "Lærer til lærer". Se under "Kloakrørlægger. Der skal bruges login for at få adgang til materialet.

³ Ministeriet for Børn og Undervisning, Uddannelsesstyrelsen, november 2011: "RKV-arbejdsgruppens rapport om anerkendelse af Realkompetencer".

I arbejdsmarkedsuddannelserne bruges betegnelsen individuel kompetencevurdering i bekendtgørelsen af lov om arbejdsmarkedsuddannelser m.v.

I de grundlæggende voksenuddannelser bruges individuel kompetencevurdering i bekendtgørelsen om grunduddannelse for voksne (GVU).

Inden for de almene voksenuddannelser og det almengymnasiale område bruges betegnelsen individuel kompetencevurdering i bekendtgørelsen om individuel kompetencevurdering i relation til fag i almen voksenuddannelse og i de almengymnasiale uddannelser.

I efter og videreuddannelsessystemet for voksne bruges betegnelsen realkompetencevurdering i bekendtgørelsen om individuel kompetencevurdering (realkompetencevurdering) i videregående voksenuddannelser (VVU) og diplomuddannelser i videreuddannelsessystemet for voksne.

I de ordinære uddannelser på det videregående område bruges individuel kompetencevurdering i relation til ansøgere, der søger om optagelse på et andet grundlag end de fastsatte adgangskrav, i bekendtgørelsen om adgang til erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser.

I erhvervsuddannelserne anvendes betegnelsen individuel kompetencevurdering i bekendtgørelsen om erhvervsuddannelser.

I denne rapport bruges begge begreberne realkompetence vurdering (RKV) og individuel kompetence vurdering (IKV).

Realkompetencebegrebet er i denne sammenhæng et overordnet begreb der bruges til at beskrive kompetencevurdering generelt. IKV begrebet bruges, når AMU-systemets anerkendte vej til kompetencevurdering anvendes.

Analyse af erfaringer med IKV

Der har i 2013 været en nedgang i den samlede brug af IKV inden for alle efteruddannelsesudvalg på 22 % fra 3. kvartal 2012 til 3. kvartal 2013.⁴ Der er ikke nogen særskilt opgørelse over IKV indenfor BAIs område, men det er BAIs opfattelse, at IKV generelt ikke bruges i særlig stort omfang.

Analyse af IKV op imod faglærte uddannelsesstrukturer indenfor Struktør-, Brolægger-, Kloakmester- og Tagdækkeruddannelserne

Struktør og brolæggerfaget er dog områder hvor IKV bruges. I 2012 gennemgik ca. 90 kursister⁵ en IKV op imod de AMU-mål, som dækker indholdet på EUD uddannelsernes skoleophold. På baggrund af IKV bliver der givet merit, og der udarbejdes en individuel plan for at opnå de øvrige uddannelsesmål der ligger i uddannelserne. Det typiske er at disse elever, på baggrund af merit og en individuel plan, tegner en restlæreaftale med en arbejdsgiver. IKV spiller dermed en betydelig rolle for uddannelsen af faglærte på disse uddannelser.

Det der kunne udvikles, for at gøre vejen fra ufaglært til faglært bredere, kunne være et rent AMU-spor hele vejen til en svendeprov via en række AMU-mål og IKV op mod disse mål. Det vil være en god mulighed for de udførende indenfor branchen, der ikke ønsker en GVU eller en restlære aftale. Det kunne

⁴ [AMU aktivitetsstatistik, BAIs hjemmeside](#)

⁵ Det samlede antal igangværende aftaler for EUD pr 3.3.2014:
Brolægger 77, anlægsstruktør 588, bygningsstruktør 248

være medarbejdere for hvem perioder med ledighed, eller overenskomstmæssige muligheder for fri til relevant efteruddannelse, kan bruges til år for år at samle sammen til en faglært uddannelse

Et eksempel på en AMU-struktur der er meritgivende er kloakrørlæggeruddannelsen. Den er samtidig en selvstændig kompetenceprofil i byggebranchen. AMU-uddannelsen giver adgang til beskæftigelse på et område, hvor der forventes efterspørgsel efter uddannet arbejdskraft. Samtidig er kloakrørlægger en del af uddannelsen til faglærte anlægsstruktør, som er en erhvervsuddannelse indenfor Bygge og Anlæg. En anden profil i projektet er kloakmesteruddannelsen, der er en certificeret uddannelse med gode beskæftigelsesperspektiver, men som ikke er en del af en faglært uddannelse.

Det har vist sig, at der er barrierer for at udbyde en tydelig parallel vej igennem AMU. Det gælder f. eks. tagdækkeruddannelsen. Den var tidligere en ufaglært specialiseret beskæftigelse, som man kunne kvalificere sig til med relevante AMU-forløb. Arbejdsmarkedets parter og de udbydende skoler arbejder for at tiltrække unge til EUD-uddannelsen på området. Hvis der er en tydelig AMU-vej forventer skolen, at det vil svække rekrutteringen til EUD, hvilket med så lille tilgang til uddannelsen helt vil kunne nedlægge et eller flere hold.

Analyse af IKV op imod faglærte uddannelsesstrukturer indenfor Træfagenes Byggeuddannelser og Murerfaget

Der er i projektet arbejdet med IKV op imod AMU strukturer, som er sammenlignelige med og evt. kan være meritgivende på dele af en faglært uddannelse indenfor Bygge og Anlæg.

Det har vist sig, at der er stor forskel på mulighederne for at gå fra ufaglært til faglært via IKV. Det er afhængigt af om der er tale om traditionelt faglært område eller om den faglærte uddannelse er en relativt ny uddannelse. Når det er en nyere uddannelse er der ofte ufaglærte med relevante arbejdserfaringer, der kan få glæde af en realkompetencevurdering op imod den faglærte uddannelse. Det er vanskeligere på traditionelt faglærte arbejdsområder.

På baggrund af interview med den faglige sekretær for Træfagenes Byggeuddannelser viser sig følgende praksis på området:

Træfagenes Byggeuddannelse med specialerne tømrer, tækkemand og gulvlægger har ikke en systematiseret brug af IKV op imod AMU-mål på vej til faglært. Gulvlæggerområdet er tidligere ufaglært, og en velbeskrevet AMU- struktur kunne tænkes at være springbræt på vej til faglært for de ufaglærte, der har flere års erfaring i branchen. Incitamentene for dette er dog hæmmet af, at de erfarne er klædt på rent fagligt, og et uddannelsesbevis ændrer ikke umiddelbart noget for dem. De unge der rekrutteres til faget, uddannes via EUD.

I en IKV sammenhæng er brobygningen mellem faglært og ufaglært indenfor de traditionelle faglærte profiler som tømrer og murer mindre oplagte. Dels er AMU-uddannelsesmål indenfor de traditionelle faglærte profiler overbygninger på en faglært uddannelse, så der findes i dag ikke AMU-mål der dækker indholdet på skoleopholdene i erhvervsuddannelserne. Dels vil arbejde indenfor disse fagområder typisk blive udført af faglærte⁶, og dermed er det meget begrænset, hvor mange med ufaglært beskæftigelse der vil have arbejdserfaringer, som kan give merit for praktiktiden op mod disse faglærte profiler.

⁶ [CAP 2010 Fagglidning](#)

Hvis man ønsker en AMU-vej til f.eks. faglært tømrer eller murer, viser dialogen med de faglige udvalg på området, at optagelse af skoleforløbene som enkeltfag i AMU vil være den nemmeste måde at opnå skolekompetencerne i AMU. Der udestår dog stadig at finde en løsning på, hvorledes man kan opnå arbejds erfaringer/praktik med et beskæftigelsesindhold der kan leve op til uddannelsesordningerne praktisk, således som de er udmøntet i fagenes logbøger. Tidligere har elevbyggeri og værkstedsskoler været skolebaserede veje til opnåelse af praktisk. Det har også været nævnt, at man evt. kunne se på om AMU-strukturer kunne erstatte dele af praktik. Dette er dog ikke afklaret indenfor dette projekt. Hvis man skal kunne gå fra ufaglært til faglært indenfor tømrer- og murerfagene via IKV, er der behov for muligheder for opnåelse af praktik uden, at man har en EUD uddannelsesplan. Sådanne muligheder ville imødekomme kursister uden tilstrækkelig relevant arbejds erfaring.

Analyse af de deltagende skolars erfaringer med IKV

Der har deltaget fire skoler i TUP projektet: Mercantec, Learnmark, AMU Vest og AMU Nordjylland. Skolerne udbyder alle efteruddannelser under Efteruddannelsesudvalget for bygge/anlæg og industri. Alle skoler har erfaring med IKV, og er interesserede i at udvikle lærernes viden om IKV systemet til gavn for brugerne.

IKV er individualiseret og tidskrævende proces. Det kan gøre det svært for virksomheder, skoler og medarbejdere at se fordelene i at erstatte dele af AMU med en IKV. Det er skolernes oplevelse, at det ofte er ved længere forløb at det giver mening at indtænke IKV.

Her er som eksempel en konkret case fra en beton-renoveringsvirksomhed:

For betonfirmaets medarbejdere vil det give god mening, hvis de på baggrund af deres erfaring gennem IKV vil kunne afkorte de fem dages kursus i Betonteknologi. Men medarbejderne mangler incitament til IKV fordi de skal hen på skolen to dag før kurset for at blive IKV afklaret, og det giver ikke mening hvis man forventer to dages afkortning på uddannelsen. Det giver heller ingen mening for den udbydende skole, hvis man gennem IKV afklarer 8 ud af 16 deltagere til at kunne afkorte uddannelsen med to dage, så vil der være meget dårlig økonomi i at afholde undervisningen i to dage for de øvrige 8 tilmeldte på kurset.

IKV betyder i det konkrete eksempel, at IKV ikke medvirker til en nævneværdigt afkortning af medarbejdernes tid på uddannelsen, tilmed skaber det planlægningsproblemer fordi medarbejderne skal af sted to gange og på forskellige tidspunkter. For skolen betyder IKV, at man får problemer med at tilrettelægge rentable holdstrukturer.

I arbejdet med IKV imod en faglært struktur, er det væsentligt for deltagernes motivation, at det forløb de har indledt ikke alene fører til enkeltstående AMU beviser, men at det er et forløb med en tydelig progression, fra gang til gang. Hvor forløbets perspektiv er erhvervelsen af et kompetencegivende uddannelsesbevis som faglært.

Mercantec

Mercantec har igennem en årrække brugt IKV i forbindelse med struktør-uddannelserne. Der tages udgangspunkt i GVU-bogen, der er udarbejdet af STB. Skolerne udarbejder på baggrund af IKV enten GVU-planer eller restlæreaftaler. Skolen har en ansvarlig for gennemførelsen af IKV. Proceduren er beskrevet i bilag 2.

AMU Vest

Skolen har igennem efteråret 2013 arbejdet med etablering af åbent værksted, med fokus på pakker af uddannelser indenfor struktørområdet. I bestræbelserne for at vise en vej fra ufaglært til faglært ses IKV som et redskab, og skolen har erfaringer med merit indenfor struktøruddannelserne. Her tages udgangspunkt i STBs GUV-bog.

AMU Nordjylland.

Skolen har et materiale til brug ved IKV. Det indeholder en række elementer der præciserer hvorledes IKV gribes an. Det består af en indledning om hvordan skolen ser på brugen af IKV, dernæst hvilke kursisttyper man forventer som målgruppe, så følger et afsnit om afholdesformer, hvor man vægter individperspektivet. I materialet er beskrevet faser i en IKV samt AMU Nordjyllands skitse for metoder som samtaler, selvvurdering, portefolie, teoretiske og praktiske prøver. I materialet er medtaget STBs GUV-bogs meritvurderingsskema for de tre nævnte uddannelser, samt en uddannelsesplan der kan udfyldes på baggrund af en meritvurdering.

AMU Nordjylland præciserer, at de lægger op til at IKV fører til en restlæreaftale med praktik hos en arbejdsgiver. De skriver at det ikke betyder, at man udelukker en AMU vej, men at man mangler et katalog eller en vejledning i hvordan og hvilke opgaver der bør stilles i de enkelte uddannelsesforløb. De foreslår at evt. opgaver udarbejdes som e-learning.

Learnmark

Skolen udbyder kloakrørlægger- og kloakmesteruddannelserne. Kloakmesteruddannelsen udbydes tillige som fjernundervisning og e-learning. Der er til brug for merit på uddannelsen blevet arbejdet med et materiale til afklaring indenfor disse to områder. Materialet består af en opgave der indeholder de elementer der skal afklares. Desuden udbyder skolen aktivt mulighederne for at blive struktør eller bro-lægger på to år med merit afklaring.

Workshop 1

Den første samling af de deltagende skoler fandt sted d. 7. november 2013 på Erhvervsskolen Mercantec, Håndværkervej 9, 8800 Viborg.

Fokus på dagen var:

- Undervisernes erfaringer
- Udvælgelse af relevante uddannelsesstrukturer

Her blev IKV programmet behandlet, og BAIs materialer og skolernes erfaringer med IKV blev drøftet. Alle fire skoler har erfaringer med at foretage IKV, men dette har været i forbindelse med de tidligere regler, hvor IKV altid har været op imod enkeltstående AMU-mål. Skolerne så positivt på de nye muligheder for at kompetenceafklare op mod strukturer.

Workshop 2

Den anden dag for de deltagende skoler foregik samme sted d. 18. november 2013.

På denne workshop var fokus:

- Målgruppen for IKV – muligheder og begrænsninger

- Udvikling af metoder til kompetencevurdering (praktisk og teoretisk) – didaktiske overvejelser

Her var IKVs faser, metoder og materialer i fokus. Lærerne præsenterede de forskellige materialer de bruger. Generelt udtrykte underviserne ønske om ensartede materialer, for at leve op til IKV-programmets krav til reliabilitet. På denne baggrund blev det besluttet at den kommende læreruddannelse skulle centrere sig om de to største udfordringer i forbindelse med IKV. Henholdsvis rekruttering og troværdighed i resultaterne af kompetencevurdering.

Læreruddannelse

BAI har samarbejdet med fire af de erhvervsskoler der udbyder de AMU uddannelser/pakker der fokuseres på i dette projekt.

Den 2. og 3. december 2013 gennemførtes læreruddannelse i IKV. Proceskonsulent Steen Elsborg havde udviklet et kursus med fokus på IKV op imod strukturer i AMU, vurderingsmetoder set i forhold til AMU brugere, samt en vurdering af hvilke barrierer der er for en øget anvendelse af IKV.

Projektets læreruddannelse blev indledt med de to ovennævnte workshops for de deltagende lærere og ledere fra de fire samarbejdsskoler.

I læreruddannelse deltog lærere fra de deltagende fire skoler, samt lærere fra tre andre skoler på BAIs område. Læreruddannelsen har haft som fokus, at underviserne skulle opnå et stort kendskab til IKV programmet, samt at lærerne skulle opnå en fortrolighed med mål og metoder, således at individuel kompetencevurdering kan gennemføres med den ønskede kvalitet.

De deltagende undervisere har alle en forudgående viden om og erfaring med merit vurdering i AMU. Læreruddannelsen har derfor været særligt fokuseret på to forhold. Dels hvad der skal til for at få flere til at bruge IKV, som en del af udviklingen fra ufaglært til faglært. Dels hvorledes man kan sikre kvaliteten af vurderinger.

Der er forhold udenfor skolens verden, man som underviser skal medtænke i en IKV. IKVs målgruppe i dette projekt er ufaglærte med arbejdspladserfaringer, der kan tænkes at give merit på AMU-mål, der er dækkende for en del af en faglært uddannelse. Det første og største problem underviserne ser på området er, at tydeliggøre mulighederne for kompetencevurdering overfor en målgruppe, der ikke er uddannelsesvante og måske heller ikke er bevidste om, at man kan bevæge sig hen imod faglært status. Dernæst er problemet, at mange ikke er trykke ved skole og tests. Det blev igennem lærerkurset tydeligt at IKV for at blive retvisende, skal tage udgangspunkt i kursisten.

På læreruddannelsen i projektet, blev der derfor arbejdet med metoder, der ikke er negativt udfordrende for målgruppen, så man får dem til at udfolde deres kompetencer bedst muligt. Hvor man som skole skal være bevidst om at testmål og testmetoder er underviserens "maskinrum", som man ikke behøver at dele med kursisten. Ved tilrettelæggelsen af en IKV er det derfor hensigtsmæssigt, at kursisten oplever IKV-

situationen så anerkendende og praksisnær som muligt. Dette udgangspunkt førte på læreruddannelsen til en forståelse af svagheden ved at udvikle et obligatorisk sæt af testmaterialer.

Læreruddannelsens fokus på kursistforudsætninger, metoder og barrierer for IKV medførte en bevægelse fra lærernes fokus på ensartede prøvematerialer og elektroniske spørgeskemaer til en forståelse af værdien af at møde den enkelte kursist på deres forudsætninger, hvilket betyder samtaler, praktiske opgaver, vurdering på deres arbejdsplads m.m. som væsentlige metoder. I den forbindelse er det underviseren der har brug for en registrering af hvilke kompetencer der vurderes og hvilke metoder der anvendes, for at kunne dokumentere en vurdering. Ofte er det redskaber kursisten ikke behøver at se. Men en fleksibel tilgang til IKV hvor det er kursistens forudsætninger der er styrende for en IKV, stiller krav til et registreringsmateriale samt beskrivelser af flere metoder og evt. udvikling af flere redskaber.

IKV-bogen (se bilag 3) kan bruges til en sådan dokumentation. Sammen med læreruddannelsen udgør den en tydelig vej til anerkendelse af ufaglærtes kompetencer på vej til faglært.

Med udgangspunkt i de deltagende skolers erfaringer blev der opsamlet de væsentligste forudsætninger for en vellykket IKV:

Undervisernes fokus i en vellykket IKV

- Vi skal sætte os i deltagerens sted: "What's in it for me?"
- Vurderingen skal være positiv i sin tilgang
- Vurderingen skal skabe en succesoplevelse
- Indholdet skal være enkelt og let forståeligt
- Formålet skal stå klart
- Processen skal forklares

Vurderingsmetoderne

De forskellige metoder, som kan tages i anvendelse, kan sættes sammen på forskellig vis. Hvordan de sammensættes afhænger af situationen, men når de forskellige metoder tages i anvendelse vil det altid ske ud fra følgende opmærksomhedspunkter:

Samtale

- Positiv dialog – fortrolig
- Klart formål
- Interviewguide med inspiration til samtalen: Hvad og hvordan → bred afdækning + i forhold til AMU-mål (skal ikke nødvendigvis bruges kronologisk, men i form af en tjekliste)
- Afrunding – hvad er det videre forløb for deltagerne? Hvordan synes deltagerne om forløbet? Har oplevelsen været som forventet?

Selvurdering/vurdering af makker

Forudsætning: At formålet er klarlagt

- Vurdere personens velbefindende
- Spørgsmålene skal være relevante i forhold til målene i AMU-målet
- Spørgsmålene skal være klare – ikke kunne misfortolkes eller misforstås
- Positivt formulerede - opmuntre
- Makkervurdering måske mere realistisk – tjek dog magtforhold

Test

- Hvad?

- Spørgsmål i almen viden. Den viden man har i hovedet efter at have gennemført kurset
- Hvordan
- Ikke projekt
- Ingen bøger
- Multiple choice suppleret med spørgsmål, fx hvorfor ligger en kloakledning med 20 %?
- Praktik kan ikke udelades
- Evaluering/resultat/samtale
 - (Krav for succes, ikke bare få resultatet)

Erfaringsmappe

- Billeder fra tidligere og nuværende opgaver
- Dokumentation af alt tidligere
- Egen vurdering/faktiske kompetencer (realistiske)
- Uddannelsens navn
- Resultat af IKV
- Manglende kompetencer i forhold til mål

Praktisk afprøvning

- Præcis opgaveformulering med illustrationer
- Opgaver, der dækker flere mål
- Virkelighedsnært - gerne på virksomhed

”Stikprøver”

- Komme i dialog
- Være åben for andre tilgange til opgaven
- Kende målene i de AMU uddannelser der skal vurderes

IKV Netværk for erhvervsskoler på BAIs område

Underviserne udviklede igennem læreruddannelsen en række idéer, som de ønsker at arbejde videre med og få implementeret i deres arbejde med IKV

En af barriererne for IKV er mester og ansattes manglende viden om muligheden for opnåelse af bevis på erhvervet kompetence. En af lærerne brænder for at udvikle en APP, der på kort tid kan give en kursist eller ansat besked på, om de har relevante kompetencer indenfor struktørområdet.

En sådan appetitvækker tror lærerne på vil få flere til at afsætte tid til en hel IKV. APP'en kan bruges overfor kursister der er på skole i forbindelse med anden uddannelse, eller den kan bruges af de opsøgende konsulenter ved virksomhedsbesøg.

Overskrifter i idékataloget

- Drejebog
- Fyrtårn
- Uden papir
- I grupper
- Motivation
- Vejledning
- Test
- Erfaringsmappen

Underviserne var meget tilfredse med at få sat mere fokus på arbejdet med IKV, og igennem læreruddannelse har de opnået et engagement, som er stimulerende for deres praksis med IKV.

I forbindelse med kurset aftalte de deltagende skoler at oprette et netværk mellem IKV interesserede for at fastholde de mange gode ideer som udløb af læreruddannelsen.

IKV-netværket mødes i juni 2014 for at forsætte arbejdet med at styrke brugen af IKV. Der er planlagt at arbejde videre med idékataloget samt andre ideer.

- UC Holstebro: Indføre IKV internt på skolen.
 - AMU Vest: Fyrtårn projekt.
 - AMU Nordjylland: Drejebog- Hvordan gør vi? Hvor og Hvornår- IKV afklaring
 - AMU Nordjylland: Viderebringe IKV budskabet.
 - Learnmark: Dokument flow, kvalitetssikring, Test af materialer til kloakmestre.
 - Mercatec : App`en – Appetizer
- ✓ AMU Vest: Find og oprette platform til vidensdeling mv.

Uddannelsespakker – IKV

Der er etableret et samarbejde mellem de 10 erhvervsuddannelsesinstitutioner, der udbyder AMU-mål der er relevante for merit på dele af struktøruddannelserne. Der er udarbejdet basis uddannelsespakker som vil blive udbudt ensartet på skolerne, og som giver mulighed for merit i forhold til en uddannelse som faglært struktør. Der er udarbejdet en foreløbig skitse til denne sammenstilling af AMU og EUD vejen.

Materialet er med til at synliggøre vejen til faglært for de udførende der ikke ønsker en GVU, men alene vil gå via AMU-uddannelser.

Din vej ind i byggebranchen - Byggepakker

Intro

Kursusnavn	Kursusnummer	Dage
Grundlæggende faglig regning	47668	2
Grundlæggende faglig matematik	47669	3
Nivellering	47665	5
Arbejds miljø inden for faglærte og ufaglærte job	40391	2
Anvendelse af bygge- og anlægstegninger	45542	3
Forskalling - udførelse af enkle løsninger	45163	5
Armering - udarbejdelse af klippe- og bukkelister	45159	3
Slap armering - udførelse af enkle løsninger	45161	3
Mindre blandeanlæg - mørtel og beton	43548	1
Vejen som arbejdsplads - Certifikat	47136	2
Rulle- bukkestillads- opstilling mv.	45566	1
I alt		30

Din vej ind i anlægsbranchen - Anlægspakker

Intro

Kursusnavn	Kursusnummer	Dage
Grundlæggende faglig regning	47668	2
Grundlæggende faglig matematik	47669	3
Nivellering	47665	5
Anvendelse af bygge- og anlægstegninger	45542	3
Arbejds miljø inden for faglærte og ufaglærte job	40391	2
Etablering af indkørsler i belægningssten og fliser	40185	5
Vejbygning - Bygning af fortovsarealer	45775	5
Vejen som arbejdsplads - Certifikat	47136	2
Kommunikations- og samarbejds metoder på byggeplads	43748	2
Brandforanstaltninger v. gnistproducerende værktøj	45141	1
I alt		30

IKV bog for kloakrørlægger og kloakmester

IKV-bogen (se bilag 3) udgør sammen med læreruddannelsen en tydelig vej til anerkendelse af ufaglærtes kompetencer på vej til faglært. IKV-bogen i denne udgave er udviklet til IKV på henholdsvis kloakrørlægger uddannelsen, der er en del af anlægsstruktøruddannelse, og på kloakmesteruddannelsen der er en kompetencegivende og anerkendt profil i branchen.

Disse to strukturer er blot række af mulige kombinationer af uddannelser i strukturer. Derfor vil det være nødvendigt at underviserne forud for en IKV sammensætter en relevant IKV bog, bestående af dele af bogen udviklet i dette projekt, og de AMU-mål der er relevante for den enkelte kursist.

Det er et krav i IKV, at en IKV-vurdering vil give samme resultat, uanset metoder og skole der gennemfører IKV. Man kan derfor med fordel læse Branchevejledningen til IKV udgivet af BAI, inden man foretager en IKV.

IKV er opdelt i flere faser. Dette materiale følger faserne:

1. Først er der forarbejdet inden man møder en kursist til IKV. Det vil være en god ide at beskrive dette i "Skolens drejebog"
2. Før-fasen, der indeholder generel information og rådgivning af kursisten
3. Fase 1, der indeholder forberedelse af kursisten og tilrettelæggelse af hvilke metoder der skal anvendes
4. Fase 2, er selve IKV og vurderingen
5. Fase 3, er samlet vurdering og anerkendelse. Hvis kursisten ønsker det udarbejdes en uddannelsesplan

I dette materiale har vi samlet IKV (individuel kompetencevurdering) indenfor samlede strukturer i AMU.

Materialet er udviklet til brug for erhvervsskoler og faglærer indenfor området. Det er opbygget så man kan gennemføre en IKV indenfor de nævnte AMU-uddannelser. Materialet er ikke beregnet til at følges slavisk.

Det er vigtigt at underviseren kender IKV og tilrettelægger et IKV forløb så det fremmer den enkelte kursists mulighed for at demonstrere sine kompetencer.

Kursister kommer med mange baggrunde, og en centralt formuleret model for IKV kan ikke fungere for alle grupper. Der er behov for, at hver person vurderes på en respektfuld måde der peger fremad.

Mange faglærere deler den erfaring, at det er faglærerens situationsbestemte overvejelser og valg af metoder der fungerer bedst. Når der er tale om kursister med meget dårlige skoleerfaringer, kan man i mange tilfælde have glæde af at tilstræbe, at IKV mere minder om arbejdslivet end skolen. Metoder som samtaler og praktiske opgaver er velegnede for, at kursister kan vise de kompetencer som de har opnået i arbejdslivet, eller i andre sammenhænge kan anerkendes, og så de kan få beviser for det i AMU-systemet.

Opsummering

IKV og AMU på vej til faglært

I projektet er der arbejdet med at skabe en tydelig vej fra ufaglært til faglært ved brug af AMU og IKV. Projektet har indeholdt dialog med arbejdsmarkedets parter, de faglig udvalgs sekretærer og ikke mindst erhvervsuddannelsesinstitutionerne og underviserne.

Skolerne har i dag de nødvendige kompetencer til at gennemføre IKV. Igennem projektet er faglærerne fra de deltagende skoler blevet kvalificeret til at gennemføre IKV i forhold til uddannelsesstrukturer, dvs. i forhold til flere mål i samme forløb op imod strukturer af AMU-uddannelser.

Indenfor kloakrørlægger og kloakmesteruddannelsen er der udviklet systemiske redskaber til brug for IKV. Indenfor struktøruddannelserne er systemiske redskaber delvis udviklet og der er initiativer i gang for at udvikle disse fuldt ud op imod det faglærte niveau.

De faglærte uddannelser der har en vis sammenlignelighed med AMU-mål, og hvor der i dag arbejder ufaglærte i branchen, vil dermed have mulighed for at få ufaglærte i gang med uddannelse frem mod faglært.

De skoler der gennemfører AMU uddannelserne i åbent værksted, forventer dette kan medvirke til at smidiggøre brugen af IKV, dels ved at kursisterne får en nem adgang til at gennemføre IKV i åbent værksted, dels at AMU uddannelserne kan gennemføres selv om der er færre kursister på det enkelte hold, og der kan nemmere gennemføres små hold med deltagere der har ret til afkortninger på baggrund af en IKV.

I de fag hvor EUD er under implementering som den væsentligste vej til faglært, kan hensynet til EUD være en barriere for at udbyde en AMU struktur parallelt hermed. Det har i dette projekt gjort sig gældende for tagdækkeruddannelsen.

En anden barriere vedrører de gamle faglærte fag, hvor der er problemer i forskellene mellem en EUD og en AMU vej til faglært. Der er usikkerhed om hvorledes kvaliteten på praktikdelen af uddannelsen kan fastholdes, uden en forpligtigende kontrakt mellem arbejdsgiver og elev, hvilket ikke er tilfældet når man opnår sin praktik igennem almindeligt lønarbejde og produktion i de fag, der ikke har tradition for at ufaglærte udfører faglært arbejde. Det er meget sjældent at andre end faglærte murer eller murerlærlinge afsætter eller udfører opmuring. Det er de faglige udvalgs opgave at opretholde og styrke de faglærte uddannelsers kvalitet og omdømme, og de har derfor mål i uddannelsen for praktik, som kun kan opnås

gennem fagligt relevant arbejde. Dette er en forhindring for en AMU-vej som de faglige udvalg endnu ikke har en løsning på.

De største barrierer for brugen af IKV op imod faglært, ligger i målgruppen af ufaglærtes manglende efterspørgsel efter uddannelse og kompetencevurdering. Det handler både om målgruppens reelle muligheder for at skifte arbejde ud med skolebænken, og mangel på viden om hvilke muligheder der er med IKV som en genvej til faglært. Faglærerne peger på, at man med fordel kan identificere målgrupper som er på erhvervsskolen for at tage et kort kursus, og præsentere dem for mulighederne for IKV op imod strukturer frem mod faglært.

Workshops og læreruddannelse viste at det er væsentligt, at man ikke gennemfører IKV alene ved standardiserede test, men at man har en flermetodisk tilgang til vurderingen. For at sikre kvalitet i IKV er der behov for flere metoder op imod relevante kompetenceprofiler.

Der er i projektet udarbejdet IKV-materialer i et samarbejde mellem faglige konsulenter på uddannelserne, de deltagende skoler og deres undervisere. Til erstatning for brugen af GUV-bogen er der udviklet et eksempel på en IKV-bog til at sikre dokumentation af et IKV-forløb.

Bilagsoversigt

1. Procedure IKV Mercantec
2. Strukturer for merit mellem Anlægsstruktør og AMU
3. Udkast til IKV-bog

Bilag 1: Procedure for IKV Mercantek

Faglærers beskrivelse af et IKV-forløb og overvejelser.

Fase 1

Under fase 1 synes jeg det er vigtigt at få afklaret hvad formålet med IKV'en er, så man kan have et mål at sigte imod.

Der aftales et møde i forbindelse med IKV'en.

Den som skal foretage IKV'en skal være en faglig kyndig person indenfor det uddannelsesområde som deltageren gerne vil afklares op imod.

Der hentes fagbeskrivelser til AMU-kurser som er relevante i forhold til afklaringen.

Fase 2

Selve afklaringen kan foretages ved praktiske og teoretiske opgaver hen imod de fagbeskrivelser som deltageren mener han har kompetencer indenfor. Det kan også foregå gennem samtale.

Der hvor jeg har lavet flest vurderinger er i forhold til GVU, og her har det foregået gennem samtale. Deltagerne har været indkaldt til 1 dags kompetence-afklaring, hvor de er mødt op med dokumentation for hvor de har arbejdet, og så har vi snakket om hvilke opgaver de har udført, og jeg har sommetider spurgt ind til hvordan man gør det.

Herefter er der udarbejdet en GVU-bog, hvor der står hvilke fag og mål som man kan få udstedt beviser for, og hvilke kompetencer man mangler i forhold til GVU'en.

Fase 3

Når den samlede vurdering er lavet, udstedes de AMU beviser som deltageren har kompetencer til, og GVU-bogen sættes i gang, med henblik på at få et svendebrev.

Den bedste mulighed for at få nogen i gang med at blive kompetence-afklaret, er hvis de allerede er i huset. Så kan man informere om muligheden, og måske have nogen spørgeskemaer på computeren, sådan ligesom for at komme i gang.

Der er også gode muligheder, hvis man får fat i store virksomheder som vil have kompetence vurderet hele medarbejderstaben.

Der er også de ledige, som kan have brug for det i forhold til et fremtidigt job. Så det vil også give god mening at kontakte jobcentrene, og måske her have et spørge-program til computeren.

De sværeste at få fat i, tror jeg er dem i mellemstore virksomheder som aldrig kommer på kursus nogen steder, og egentlig bare passer sit arbejde.

I forhold til hvordan IKV'en skal udføres, synes jeg faktisk der er stor forskel på hvilke fag/brancher de vil afklares i retning af, og der er stor forskel på om det er certifikat fag, eller almindelige AMU kurser.

Hvis det er certifikat fag, er det nødvendigt med praktik og der skal være en prøve/test til slut i forløbet.

Uddannelsesforløb

I disse tider er der jo en del ledige, som er i fare for at falde ud af dagpengene, og derfor bliver der oprettet det ene forløb efter det andet, og vi har også en masse forskellige forløb. (Se [Mercantecs hjemmeside](#) om emnet). I forhold til de ledige og de lange forløb, vil det være relevant at lave IKV på dem alle sammen, men jeg mener det skal være længerevarende forløb, for at det giver mening at lave en IKV.

I forhold til de lange forløb, er motivationen jo at de ryger ud af dagpengene, og det er ikke den bedste motivation, nej jeg mener man skal ud og sælge IKV'en til folk, ved at spørge ind til om de ikke vil vide hvor dygtige de egentlig er. Man kunne godt lave en kampagne til jobcentre og til virksomhederne, men den skal være god.

De deltagende skoler i projekt bruger da heller ikke IKV i større grad i forhold til struktørområdet. Skolerne arbejder med merit i forhold til struktøruddannelserne med udgangspunkt i den GUV-håndbog, som er udgivet af STB.

For udførende med brancherelevant beskæftigelse udarbejdes en GUV-plan. Hvis den udførende ikke har tilstrækkelig med relevant arbejds erfaring kan man vælge IKV. Undersøgelsen blandt undervisere på struktørområdet viser, at der i disse tilfælde som oftest også tages afsæt i GUV-materialerne, der så kombineres med relevante AMU-mål.

Det er underviserne og sekretærene fra de faglige udvalgs opfattelse, at redskaber som GUV-bogen, er væsentlige for at fremme brugen af metoder til anerkendelse af kompetencer.

I de kommende år vil det særlig være indenfor struktør-området at der er behov for at skabe bevægelse fra ufaglært til faglært via IKV. De redskaber der er udviklet i dette projekt tager derfor udgangspunkt i struktøruddannelserne.

På kloakrørlæggerområdet er der et materiale til brug for en praktisk opgave i en IKV. Dette materiale indgår i IKV-bogen for kloakmesteruddannelsen, der er udarbejdet i nærværende projekt.

Der er tidligere udarbejdet en branchevejledning til IKV, som skal ses som en del af det materiale der klæder undervisere og skoler på til at gennemføre IKV. Vejledningen kan findes på BAls hjemmeside og Materialeplatformen. Der er desuden specifikke IKV-materialer, som kan findes på Materialeplatformen. Disse materialer tager udgangspunkt i de tidligere regler på området, hvor IKV kun måtte ske op mod et enkelt mål. Vejledningen bør derfor tilrettes de nye regler på området, hvor IKV kan ske op mod strukturer. I de gennemførte workshops samt læreruddannelsen har projektet haft fokus på de nye muligheder for IKV op imod flere mål.

Bilag 2: Strukturer for merit mellem Anlægsstruktør og AMU

Anlægsstruktøruddannelsen				
Obligatoriske fag i uddannelsen	dage	niveau	merit	Jobpakker -For personer, der har været ude af branchen nogle år og for personer fra andre håndværksfag
Afsætning og nivellering			x- gf.	
Anhugning - jf. AT's uddannelseskra		Certifikat		
Anlægsteknik	5		x- 1H	Kabelarbejde - retablering
Arb. m. epoxyharpiks og isocyan. jf AT's udd.krav	2	Certifikat	1H	Personlig sikkerhed ved arbejde med epoxy og isocyanater
Arb. m. kold asfalt og bitumen jf. AT's udd.krav	1	Certifikat	1H	Sikkerhed ved arbejde med kold asfalt og bitumen
Arbejdsmiljø, modul 2				
Byggeri og samfund			3H og 6H	
Byggeteknik				
Entreprenørværktøj og -maskiner	2		2H	Betjening af minigravere og minilæssere
Informationsteknologi		PC kørekort		
Kloakmesterprøve, praktik				
Kloakrørlæggerprøve				
Kloakrørlægning				
Kopmål: Anlægsstruktør				
Matematik		Bevis	delvis	Praktisk erfaring eller anden uddannelse
Montage af store rør og brønde				
Samfund og virksomhed				
Sikkerhedsbelagte stoffer og materialer	1		x- 1H	Sikkerhed ved arbejde med kold asfalt og bitumen
Tegningsarbejde ved entreprenørarbejde			delvis	
Tegningsforståelse ved entreprenørarbejde			delvis	
Vej, anlæg og belægning	5			Kabelarbejde – etablering af nyanlæg
Vejen som arbejdsplads, jf. udd.krav Vejdirektorat	2	Certifikat		Vejen som arbejdsplads
AutoCad 2D	3		delvis	CAD - 2D på byggepladsen
Førstehjælp/brand	0,4	Bevis		Introduktion til førstehjælp på jobbet/har gyldigt førstehjælpsbevis
Udfordring manglende kloak				

Obligatoriske fag i uddannelsen	dage	niveau	merit	Anlægsarbejde – personer uden byggepladserfaring
--	-------------	---------------	--------------	---

Afsætning og nivellering	5		gf.-1H	Nivellering
Anhugning - jf. AT's uddannelseskrav		Certifikat		
Anlægsteknik	5		gf.- 1H	Kabelarbejde - retablering
Arb. m. epoxyharpiks og isocyan. jf AT's udd.krav	2	Certifikat	gf.-1H	Personlig sikkerhed ved arbejde med epoxy og isocyanater
Arb. m. kold asfalt og bitumen jf. AT's udd.krav	1	Certifikat	gf.-1H	Sikkerhed ved arbejde med kold asfalt og bitumen
Arbejdsmiljø, modul 2	2		gf.	Arbejdsmiljø – Sikkerhed og sundhed på byggepladsen
Byggeri og samfund				
Byggeteknik				
Entreprenørværktøj og -maskiner	2			Betjening af minigravere og minilæssere
Informationsteknologi		PC kørekort		
Kloakmesterprøve, praktik				
Kloakrørlæggerprøve				
Kloakrørlægning				
Komp mål: Anlægsstruktør				
Matematik		Bevis		
Montage af store rør og brønde				
Samfund og virksomhed				
Sikkerhedsbelagte stoffer og materialer	1		x- 1H	Sikkerhed ved arbejde med kold asfalt og bitumen
Tegningsarbejde ved entreprenørarbejde	3		gf.	Anvendelse af bygge- og anlægstegninger
Tegningsforståelse ved entreprenørarbejde	X		gf.	Anvendelse af bygge- og anlægstegninger
Vej, anlæg og belægning	5			Kabelarbejde – etablering af nyanlæg
Vejen som arbejdsplads, jf. udd.krav Vejdirektorat	2	Certifikat	1H	Vejen som arbejdsplads – Certifikat
AutoCad 2D	3		1H	CAD - 2D på byggepladsen
Førstehjælp/brand	0,4	Bevis		Introduktion til førstehjælp på jobbet
Udfordring manglende kloak				

Bilag 3: IKV bog til AMU strukturer for kloakrørlægger og kloakmester

IKV bog til AMU strukturer for kloakrørlægger og kloakmester

2014

Indholdsfortegnelse

Indledning	24	
1.	Skolens drejebog	25
1.1	Faser i en IKV	25
2.	Før-fasen	26
2.1	Rollefordeling på skolen	26
3.	Fase 1 - Forberedelse og tilrettelæggelse	27
4.	Fase 2 – Selve IKV og vurdering	27
5.	Fase 3 – Efter kompetencevurdering	27

Bilag A Kloakrørlægger	1
Skema 1	2
Skema 2	3
Skema 3	4
Skema 4	8
Skema 5 - Uddannelsesplan	14

Bilag B Kloakmester	15
Skema 1	16
Skema 2	18
Skema 3	19
Skema 4	22
Skema 5 – Uddannelsesplan	28

Indledning

I dette materiale har vi samlet IKV (individuel kompetencevurdering) indenfor samlede strukturer i AMU.

Materialet er udarbejdet for at fremme brugen af IKV indenfor AMU, så de kompetencer som kursister har opnået i arbejdslivet eller i andre sammenhænge kan anerkendes, og så de kan få beviser for det i AMU systemet.

Materialet er udviklet til brug for erhvervsskoler og faglærere indenfor området. Det er opbygget så man kan gennemføre en IKV indenfor de nævnte AMU uddannelser. Materialet er ikke beregnet til at følges slavisk. Det er vigtigt at underviseren kender IKV og tilrettelægger et IKV forløb så det fremmer den enkelte kursists mulighed for at demonstrere sine kompetencer.

Kursister kommer med mange baggrunde, og erfarne faglærere ved at der er kursister med så dårlige skoleerfaringer, at man skal tilstræbe at IKV mere minder om arbejdslivet end skolen.

Materialet angiver derfor ingen faste metoder, vi anbefaler at man bruger flere metoder, herunder samtaler og praktiske situationer. I materialet der er afkrydsningsmuligheder for at underviseren holder styr på hvilke kompetencer man har afdækket og ved hvilke metoder. Desuden er der forslag til praktiske opgaver og samtaleark.

Det er et krav i IKV, at en IKV vurdering vil give samme resultat, uanset metoder og skole der gennemfører IKV. Man kan derfor med fordel læse Branchevejledningen til IKV udgivet af BAI, inden man foretager en IKV.

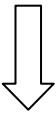
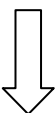
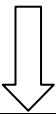
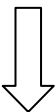
IKV er opdelt i flere faser. Dette materiale følger faserne:

6. Først er der forarbejdet inden man møder en kursist til IKV. Det vil være en god ide at beskrive dette i Skolens drejebog.
7. Før-fasen der indeholder generel information og rådgivning af kursisten.
8. Fase 1 - der indeholder forberedelse af kursisten og tilrettelæggelse af hvilke metoder der skal anvendes.
9. Fase 2 - er selve IKV og vurderingen.
10. Fase 3 - er samlet vurdering og anerkendelse. Hvis kursisten ønsker det udarbejdes en uddannelsesplan.

1. Skolens drejebog

1.1 Faser i en IKV

Faserne og aktiviteterne involverer i forskelligt omfang skolen, deltagerne og ind i mellem også deltagerens ansættelsesvirksomhed.

<p>Før fasen</p> 	<p>Generel information og rådgivning</p> <p>Ved den indledende information og rådgivning skal den person der ønsker en IKV have mulighed for at få sine kompetencer vurderet i forhold til en eller flere ønskede AMU uddannelser.</p>
<p>Fase 1</p> 	<p>Forberedelse og tilrettelæggelse</p> <p>Formålet er at skabe et vurderingsgrundlag og fastlægge de mere præcise rammer og indhold for afprøvning af en persons kompetencer. Deltageren skal selv bidrage til at dokumentere sine realkompetencer i forhold til uddannelse, kurser og fritidsliv i form af eksamens- og kursusbeviser, arbejdsbeskrivelser eller anden form for dokumentation.</p>
<p>Fase 2</p> 	<p>Afprøvning og vurdering</p> <p>Kompetencevurderingen foretages med udgangspunkt i målene for det eller de AMU-kurser, som deltageren ønsker en IKV gennemført i forhold til. Vurderingen foregår ved hjælp af spørgeskema eller elektronisk test på en PC'er og praktiske øvelser.</p>
<p>Fase 3</p> 	<p>Samlet vurdering og anerkendelse</p> <p>Vurdering ser både på baggrund af den dokumentation som deltageren har fremlagt, og på baggrund af den konkrete vurderingsproces. På baggrund af den gennemførte vurdering skal deltageren have en tilbagemelding på, hvad han/hun har fået anerkendt som kompetencer, og hvad der eventuelt ikke er blevet anerkendt. Samtidig skal deltageren have vejledning om, hvordan han/hun kan tilegne sig eventuelle manglende kompetencer i forhold til det kompetenceniveau, som han/hun gerne vil opnå. Ved den afsluttende vejledning fremlægger en repræsentant fra uddannelsesinstitutionen et forslag til en uddannelsesplan, hvis deltageren ønsker at få sådan en.</p>

2. Før-fasen

2.1 Rollefordeling på skolen

Hvem gør hvad?

Receptionister

- Skal vide hvad IKV i AMU er
- Kunne forklare kort hvad IKV i AMU er
- Videreformidle en henvendelse om IKV i AMU til rette person på skolen

Kursussektretærer

- Skal vide hvad IKV i AMU er
- Kunne forklare kort hvad IKV i AMU er
- Kunne redegøre for faserne i en IKV i AMU
- Videreformidle en henvendelse om IKV i AMU til rette person på skolen
- Indkalde IKV-deltagere
- Udarbejde kompetence- og uddannelsesbeviser
- Orienter om økonomien i forbindelse med deltagelse i IKV i AMU

Konsulenter

- Generel information og rådgivning om IKV i AMU – herunder også om økonomi
- Videreformidle en henvendelse om IKV i AMU til rette person på skolen
- Indledende samtaler med IKV-deltager
- Guide og vejlede i forhold til www.minkompetencemappe.dk

Uddannelsesledere

- Ledelsesmæssig opbakning til IKV i AMU
- Motivere skolens medarbejdere til at bakke op om skolens strategi i forhold til IKV i AMU
- Sikre kontinuerlig udvikling af skolens tilbud om IKV i AMU
- Kunne formidle en henvendelse om IKV i AMU til rette person

Faglærere

- Generel information og rådgivning om IKV i AMU
- Indkalde IKV-deltagere
- Forberede og tilrettelægge IKV-aktiviteten
- Guide og vejlede i forhold til www.minkompetencemappe.dk
- Udarbejde vurderingsmateriale
- Afprøve og vurdere med henblik på uddannelses- og kompetencebeviser
- Udarbejde uddannelsesplaner
- Give en afsluttende vejledning til IKV-deltageren

3. Fase 1 - Forberedelse og tilrettelæggelse

Kursisten indkaldes til en samtale, hvor det indkredses hvilken baggrund kursisten har for IKV, og evt. behov for særlig støtte under IKV-forløbet. Evt. bruges "Min kompetencemappe.dk".

De forberedende afkrydsningsskemaer udleveres til IKV-deltageren.

For Kloakrørlægger – se bilag A, skema 1, 2 og 3.

For Kloakmester – se bilag B, skema 1, 2 og 3.

4. Fase 2 – Selve IKV og vurdering

Faglæreren udvælger forskellige metoder til IKV forløbet. f.eks. samtale, dokumentation, selvurdering/makkervurdering, test, praktiske eller teoretiske opgaver.

Under selve kompetencevurderingen udfyldes skema 4.

For Kloakrørlægger – se bilag A, skema 4.

For Kloakmester – se bilag B, skema 4.

5. Fase 3 – Efter kompetencevurdering

På baggrund af kompetencevurderingen udfylder den ansvarlige for IKV'en, de beviser og delkompetencebeviser som kursisten har opnået. Derefter tages en samtale med deltageren.

IKV-forløbet evalueres: Hvorledes var kursistens oplevelse? Fik kursisten vist det han kan til daglig? Er der forslag til fremtidige opmærksomhedspunkter, for skolen eller for kursisten? Denne samtale tages ud fra målsætningen om, at personen skal vurderes på en respektfuld måde, som peger fremad.

Derefter aftales det videre forløb. Ønsker kursisten at tage uddannelse op imod en fuld struktur som rørlægger eller mester, udarbejdes en uddannelsesplan for kursisten.

Bilag A Kloakrørlægger

Indhold:

Skema 1 - 3: Før kompetencevurderingen

Skema 4: Selve IKV og vurdering

Skema 5: Skema til AMU-uddannelsesplan

Skema 1

Min uddannelsesbaggrund
Jeg forlod grundskolen (folkeskolen) på klassetrin:
Min uddannelse
Min efteruddannelse

Min erhvervs erfaring

Min erfaring fra fritids- og foreningsliv samt folkeoplysning

Mine kompetencer				
Generelle kompetencer	Erfaring / indsigt (sæt kryds)			
	Ingen	Lidt	Nogen	Stor
Samarbejde og planlægning				
Lærings- og udviklingskompetence				
Kommunikation / formidling				
At arbejde med tal				
IT-kompetencer				
Andre kompetencer				

Faglige kompetencer
Jeg har faglig viden om ...
Jeg har faglige færdige i ...
Sprogkunderskaber

Skema 2

Delmål nr.	Emne / varighed	Har bevis? (sæt kryds)	
47632	Den personlige uddannelses- og jobplan / 2,0 dage	Ja ☐	Nej ☐
	<p>Deltageren kan anvende relevante metoder og værktøjer til at afklare og dokumentere egne kompetencer, f.eks. www.minkompetencemappe.dk.</p> <p>Deltageren er bevidst om og kan beskrive egne ønsker, potentialer og udviklingsområder i forhold til nuværende eller fremtidige job på et arbejdsmarked i stadig forandring. Herunder kan deltageren vurdere, hvordan egne kompetencer kan bruges i en ny job- og branchesammenhæng.</p> <p>Deltageren har indsigt i mulighederne i det offentlige uddannelsessystem, herunder brug af IKV/RKV, og kan planlægge eventuel videre uddannelse.</p> <p>Deltageren kan formidle egne kompetencer ved en ansættelsessamtale eller kompetenceudviklingsbehov ved en medarbejderudviklingssamtale (MUS).</p>		
Delmål nr.	Emne / varighed	Har bevis? (sæt kryds)	
40131	Vurdering af basale færdigheder / 0,3 dage	Ja ☐	Nej ☐
	Deltageren har gennemført en vurdering af basale færdigheder i læsning, skrivning, regning og/eller matematik og vejledning i tilknytning hertil.		
Delmål nr.	Emne / varighed	Har bevis? (sæt kryds)	
40080	Individuel kompetencevurdering i AMU / 0,5 – 5,0 dage	Ja ☐	Nej ☐
	<p>Individuel kompetencevurdering i AMU er realkompetencevurdering, der har til formål at give deltageren anerkendelse for dennes viden, færdigheder og kompetencer som grundlag for videre og tilpasset erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse inden for rammerne af AMU-uddannelserne.</p> <p>Uddannelsesinstitutionen anerkender deltagerens realkompetencer i form af en individuel AMU-uddannelsesplan, udstedelse af AMU-uddannelsesbevis(-er) og/eller AMU-kompetencebevis, når der er grundlag herfor.</p>		

Skema 3

Delmål nr.	Emne / varighed	Har bevis? (sæt kryds)	
47136	Vejen som arbejdsplads - Certifikat / 2,0 dage	Ja ☐	Nej ☐
	<p>Deltagerne kan efterleve de bygherrekrav om afmærkning og sikkerhed, der stilles i forbindelse med vejarbejder på statsvejnettet samt vejarbejder, der er underlagt samme regler. Deltagerne har et sådant kendskab til de grundlæggende bestemmelser vedrørende afmærkning, materialer, sikkerhed, lovgivning og vejregler, at de kan udføre korrekt afmærkning af vejarbejder med opsætning af skilte og afspærring i forskellige trafiksituationer efter godkendt rådighedstilladelse og godkendt afmærkningsmateriel. Deltagerne kan udføre korrekt afmærkning af typiske stationære og bevægelige vejarbejder efter gældende bestemmelser og kender hele processen vedrørende opsætning og nedtagning af afmærkning.</p> <p>Desuden har deltagerne en sådan viden om ulykkesfaktorer, der kan forekomme ved mangelfuld afmærkning af vejarbejde, at de kan eliminere disse og dermed medvirke til at øge trafikikkerheden for både sig selv, og de kolleger, der arbejder på vejen, samt medvirke til at øge trafikikkerheden for andre trafikanter.</p> <p>Ifølge Vejdirektoratets Instruks for råden over vejareal, skal uddannelsen gennemføres med 5 års interval.</p>		
Delmål nr.	Emne / varighed	Har bevis? (sæt kryds)	
46967	Kloakering - Arbejds miljø / 2,0 dage	Ja ☐	Nej ☐
	<p>Deltagerne kan håndtere arbejdsmiljøproblemer og varetage opgaver i tilknytning til arbejdsmiljølovens regler inden for det kloakautoriserede område ud fra eksisterende vejledninger og ved inddragelse af arbejdsmiljøorganisationen. Således kan deltagerne vurdere konkrete arbejdsmiljøproblemstillinger og vælge arbejds metoder, der minimerer eller fjerner arbejdsmiljørisici under hensyntagen til egen og andres sikkerhed. Deltagerne kan eksempelvis vurdere valg af korrekte personlige værnemidler, etablere sikkerhedsforanstaltninger før nedstigning i brønd eller bygværk og vurdere, hvornår det er nødvendigt at være vaccineret for at være beskæftiget med opgaver vedr. spildevand og kloakslam.</p> <p>Derudover kan deltagerne medvirke i forbindelse med vedligeholdelse af APV for en entreprenørvirksomhed og bidrage til at udfylde en anmeldelse af en arbejdsulykke til Arbejdstilsynet.</p> <p>Deltagerne kan på baggrund af viden om miljø og arbejdsmiljø bidrage til at forbedre arbejdsmiljøet i virksomheden.</p>		
Delmål nr.	Emne / varighed	Har bevis? (sæt kryds)	
46968	Kloakering – Afløbssystemers formål og indretning / 1,0 dage	Ja ☐	Nej ☐
	<p>Deltagerne kan medvirke ved udførelse af afløbsanlæg på baggrund af kendskab til afløbssystemers formål og indretning, afløbssystemers historiske udvikling, samt viden om, hvorfor et velfungerende afløbssystem er et vigtigt element i et moderne samfunds infrastruktur. I den forbindelse kan deltagerne vælge afløbssystem ud fra viden om fordele og ulemper på fællessystemer og separatsystemer samt ud fra bygværkers og renseanlægs indretning, anvendelse og de rensningsprocesser, der foretages på et moderne renseanlæg.</p> <p>Deltagerne kan medvirke til at vælge hensigtsmæssigt afløbssystem ud fra kendskab til de stoffer, der kan forekomme i spildevandet og vurdere, om der skal søges bistand til yderligere</p>		

	foranstaltninger eller alternative løsninger.	
	Endelig kan deltagerne foretage hensigtsmæssige valg af afløbssystem ud fra kendskab til miljø-, arbejdsmiljø- og sundhedsmæssige konsekvenser, som de forskellige løsninger giver.	
Delmål nr.	Emne / varighed	Har bevis? (sæt kryds)
46969	Kloakering – Dræning af bygværker mv. / 1,0 dage	Ja ☐ Nej ☐
	<p>Deltagerne kan installere drænsystemer af plast indenfor det kloakautoriserede område ved anvendelse af gældende drænnorm. I den forbindelse kan deltagerne tage højde for forskellige jordbunds- og grundvandsforhold, så fugtskader og fugtgener undgås, ligesom deltagerne på baggrund af viden om forskellen på friktionsjord og kohæsionsjord kan vælge et passende bortlednings- og filterelement til den pågældende jordtype.</p> <p>Deltagerne kan desuden medvirke til at udføre og anvende sigteanalyse til undersøgelse af kornsammensætningen og vurdere, hvilke eventuelle forundersøgelser, der er nødvendige forud for påbegyndelse af dræningsarbejdet. Ligeledes har deltagerne kendskab til de sundhedsmæssige risici radon kan forårsage, samt hvordan radonindholdet i boliger kan reduceres.</p> <p>Deltagerne kan derudover planlægge og udføre kvalitetssikring, der omfatter modtagekontrol, udførelseskontrol og slutkontrol ved drænarbejde og derved sikre overholdelse af autorisationsloven for kloakmestre på dette område.</p> <p>Endelig har deltagerne et sådant kendskab til regler om miljø, sikkerhed og arbejdsmiljø ved dræning under og langs med bygninger og andre bygværker, at deltagerne kan udføre arbejdet i overensstemmelse hermed.</p>	
Delmål nr.	Emne / varighed	Har bevis? (sæt kryds)
46970	Kloakering – Anvendelse af lægningsbestemmelser / 2,0 dage	Ja ☐ Nej ☐
	<p>Deltagerne kan anvende gældende lægningsbestemmelser ved udførelse af afløbsinstallationer, således at krav til opbygning af ledningsgrav, samt sikring af bygninger og andre ledninger overholdes. Deltagerne kan tilrettelægge arbejdet og vælge korrekt graveprofil i ledningsgraven ved henholdsvis befæstede arealer og ubefæstede arealer. Ud fra gældende regler kan deltagerne ved indbygning af ledningsanlægget vælge korrekt indbygningsmateriale i ledningsgraven og sikre korrekt komprimering ved hjælp af hensigtsmæssigt komprimeringsmateriel.</p> <p>Ligeledes kan deltagerne vælge hensigtsmæssig tørholdelsesmetode af udgravninger, herunder åben afdræning, stenafdræning og sugespidsanlæg og vælge hensigtsmæssige rørledninger, der ved den givne afløbsinstallation kan overholde krav til brudgrænser i hhv. trafikbelastede og ikke trafikbelastede arealer.</p> <p>Endelig kan deltagerne inddrage nødvendige hensyn til miljø, sikkerhed og arbejdsmiljø under arbejdets tilrettelæggelse.</p>	
Delmål nr.	Emne / varighed	Har bevis? (sæt kryds)
46971	Kloakering – Beregning af kvoter, fald og rumfang mv. / 2,0 dage	Ja ☐ Nej ☐
	<p>Deltagerne kan udføre beregning af koter, fald, anlæg og rumfang i forbindelse med planlægning og udførelse af afløbsinstallationer. I den forbindelse kan deltagerne beregne ledningers længde, promillefald, positive og negative koter, skråningers anlæg samt rumfanget af ledningsgravens rør og de enkelte materialelag.</p> <p>Deltagerne kan udregne vinkler og længder i retvinklede trekanter ved brug af Pythagoras's</p>	

	læresætning, ligesom deltagerne kan afsætte punkter i et koordinatsystem.		
	Endelig kan deltagerne udføre beregninger med forholdstal og gennemføre beregningerne ved anvendelse af regneark.		
Delmål nr.	Emne / varighed	Har bevis? (sæt kryds)	
46972	Kloakering – KS af afløbsinstallationer / 1,0 dage	Ja ☐	Nej ☐
	<p>Deltagerne kan på baggrund af viden om autorisationslovens krav til godkendte kvalitetsstyringsystemer og den særlige tilsynsordning for autoriserede kloakmestervirksomheder udføre kvalitetssikring af afløbsinstallationer, der omfatter modtagekontrol, udførelseskontrol og slutkontrol samt kan efterleve procedurer og instrukser i et godkendt kvalitetsstyringsystem.</p> <p>Derudover kan deltagerne medvirke ved oprettelse og arkivering af de nødvendige kvalitetssikringsdokumenter i elektronisk baserede KS-systemer i forbindelse med den lovpligtige kvalitetssikring af afløbsinstallationer.</p> <p>I forbindelse med arbejdets udførelse kan deltagerne ligeledes inddrage nødvendige hensyn til miljø, sikkerhed og arbejdsmiljø.</p>		
Delmål nr.	Emne / varighed	Har bevis? (sæt kryds)	
46973	Kloakering – Opmåling og valg af afløbsmaterialer / 2,0 dage	Ja ☐	Nej ☐
	<p>Deltagerne kan på baggrund af viden om afløbsmaterialers egenskaber og anvendelsesområder foretage hensigtsmæssigt valg og opmåling af materialer, dvs. rør og brønde samt øvrige komponenter til afløbsinstallationer i jord. I forbindelse med materialevalget kan deltagerne tage hensyn til fysiske, kemiske, biologiske og termiske belastninger, afhængig af forundersøgelsers resultater, ligesom deltagerne kan foretage opmåling af materialeforbrug til en afløbsinstallation og opgøre forbrug af de komponenter, der er nødvendige for en given afløbsinstallation, herunder rør, fittings, formstykker, brønde, dæksler, tilløbsdeler, udskillere, neutralisatorer, bundfældningstanke, pumper, højvandslukker, rottespærre mm. Deltagerne kan foretage materialevalget ud fra kendskab til gældende godkendelsesordninger og mærkningsregler for afløbsmaterialer.</p> <p>Deltagerne kan derudover vælge det værktøj, som er hensigtsmæssigt i forbindelse med forarbejdning af materialer udført i PVC, PP, PEH, rustfrit stål, støbejern, ler og beton og kan desuden vælge og udføre forskellige dækselløsninger i praksis.</p> <p>Endelig kan deltagerne håndtere og bortskaffe afløbsmaterialer sundheds- og miljømæssigt forsvarligt.</p>		
Delmål nr.	Emne / varighed	Har bevis? (sæt kryds)	
46974	Kloakering – Afløbsplan for enfamiliehus / 3,0 dage	Ja ☐	Nej ☐
	<p>Deltagerne kan udarbejde afløbsplaner for enfamiliehuse, herunder planlægge og projektere afløbsanlæg for spildevand, regnvand og omfangsdræn med afledning til offentlig kloakforsyning. I den forbindelse kan deltagerne udføre dimensionering og fald på afløbsinstallationen efter gældende regler/normer og herunder sikre, at installationerne placeres frostfrit. Deltagerne kan således finde de kritiske punkter på ledningssystemet og rationelt fordele det disponible fald for en afløbsinstallation, så unødvendigt gravearbejde undgås. Deltagerne kan på baggrund af viden om gravitations- og trykledninger, vurdere om anlægget evt. må forsynes med pumpe.</p> <p>Deltagerne kan udarbejde afløbsplaner med anvendelse af digitale hjælpemidler såsom CAD, tekstbehandling, elektroniske regneark mv. og kan således udarbejde digitalt</p>		

	dokumentationsmateriale til brug ved myndighedsbehandling af et afløbsprojekt.		
	Deltagerne kan i forbindelse med udarbejdelse af afløbsplaner inddrage hensyn til miljø, sikkerhed og arbejdsmiljø.		
Delmål nr.	Emne / varighed	Har bevis? (sæt kryds)	
46975	Kloakering – CAD i f. m. afløbsplaner / 3,0 dage	Ja ☐	Nej ☐
	<p>Deltagerne kan læse, tegne og redigere CAD-tegninger i sammenhæng med projektering af afløbsinstallationer, og kan dermed bidrage med konstruktive og relevante forslag til aktuelle afløbsplaner. I den forbindelse kan deltagerne målsætte og opmåle længder og arealer på tegning, samt tegne ledningsføringer, herunder spildevands-, regnvands- og drænledninger med tilhørende brønde.</p> <p>Deltagerne kan endvidere anvende lagstrukturer og kan udveksle CAD-tegninger med byggebranchens interessenter og kolleger via mail. Ligeledes kan deltagerne konvertere DWG-filer til PDF-format, samt anvende templates.</p>		
Delmål nr.	Emne / varighed	Har bevis? (sæt kryds)	
46976	Kloakering – Udførelse af afløbsinstallationer/ 16,0 dage	Ja ☐	Nej ☐
	<p>Deltagerne kan udføre afløbsinstallationer i jord i plastmaterialerne PVC, PP og PE, fra og med tilslutning til hovedkloak, til og med gennembrydning i gulv, fundament eller ydervæg mod jord i henhold til gældende bygnings- og arbejdsmiljølovgivning. Deltagerne kan således etablere korrekt samlede ledninger og brønde med nødvendigt fald, understøtning og sidestøtte op til 10 cm over røroverside. I den forbindelse kan deltagerne foretage korrekt materialevalg og vælge hensigtsmæssigt værktøj ved arbejdets udførelse. Deltagerne kan udføre afløbsinstallationer med dræn, godkendte overgangsløsninger, tagbrønde, rens/inspektionsbrønde, samt placere gulv afløb og standrør efter mål og vage.</p> <p>Endvidere kan deltagerne korrekt udføre elektromuffesamlinger og spejlsvejsesamlinger til PE-rør ved overholdelse af krav til svejsevulster. Deltagerne kan efter instruktion og leverandørens anvisninger udføre mindre nedsvivningsanlæg og håndtere rør, formstykker og brønde for at minimere risikoen for, at produkterne beskadiges. Deltageren kan som en del af et større afløbsprojekt udføre et separat hovedkloakledningssystem af ultrarør. I tilknytning til afløbsprojektet kan deltagerne efter instruktion udføre udskillere samt pumpebrønde.</p> <p>Endelig kan deltagerne udføre lovpligtig kvalitetskontrol af installationerne og medvirke til at inddrage hensyn til miljø og arbejdsmiljø ved arbejdets udførelse.</p>		

Skema 4

Delmål 46967	Emne: Kloakering - Arbejds miljø		Vurdering 0,0 dag
	Kræver viden om, færdigheder i etc.	Vurderingsmetode (test, opgave, observationer ect.)	Faglærerens vurdering
<p>Deltagerne kan håndtere arbejdsmiljøproblemer og varetage opgaver i tilknytning til arbejdsmiljølovens regler inden for det kloakautoriserede område ud fra eksisterende vejledninger og ved inddragelse af arbejdsmiljøorganisationen. Således kan deltagerne vurdere konkrete arbejdsmiljøproblemstillinger og vælge arbejdsmetoder, der minimerer eller fjerner arbejdsmiljørisici under hensyntagen til egen og andres sikkerhed. Deltagerne kan eksempelvis vurdere valg af korrekte personlige værnemidler, etablere sikkerhedsforanstaltninger før nedstigning i brønd eller bygværk og vurdere, hvornår det er nødvendigt at være vaccineret for at være beskæftiget med opgaver vedr. spildevand og kloakslam.</p> <p>Derudover kan deltagerne medvirke i forbindelse med vedligeholdelse af APV for en entreprenørvirksomhed og bidrage til at udfylde en anmeldelse af en arbejdsulykke til Arbejdstilsynet.</p> <p>Deltagerne kan på baggrund af viden om miljø og arbejdsmiljø bidrage til at forbedre arbejdsmiljøet i virksomheden.</p>			
Delmål 46968	Emne: Kloakering – Afløbssystemers formål og indretning		Vurdering 0,0 dag
	Kræver viden om, færdigheder i etc.	Vurderingsmetode (test, opgave, observationer ect.)	Faglærerens vurdering
<p>Deltagerne kan medvirke ved udførelse af afløbsanlæg på baggrund af kendskab til afløbssystemers formål og indretning, afløbssystemers historiske udvikling, samt viden om, hvorfor et velfungerende afløbssystem er et vigtigt element i et moderne samfunds infrastruktur. I den forbindelse kan deltagerne vælge afløbssystem ud fra viden om fordele og ulemper på fællessystemer og separatsystemer samt ud fra bygværkers og renseanlægs indretning, anvendelse og de rensningsprocesser, der foretages på et moderne renseanlæg.</p> <p>Deltagerne kan medvirke til at vælge</p>			

<p>hensigtsmæssigt afløbssystem ud fra kendskab til de stoffer, der kan forekomme i spildevandet og vurdere, om der skal søges bistand til yderligere foranstaltninger eller alternative løsninger.</p> <p>Endelig kan deltagerne foretage hensigtsmæssige valg af afløbssystem ud fra kendskab til miljø-, arbejdsmiljø- og sundhedsmæssige konsekvenser, som de forskellige løsninger giver.</p>			
Delmål 46969	Emne: Kloakering – Dræning af bygværker mv.		Vurdering 0,0 dag
	Kræver viden om, færdigheder i etc.	Vurderingsmetode (test, opgave, observationer ect.)	Faglærerens vurdering
<p>Deltagerne kan installere drænsystemer af plast indenfor det kloakautoriserede område ved anvendelse af gældende drænnorm. I den forbindelse kan deltagerne tage højde for forskellige jordbunds- og grundvandsforhold, så fugtskader og fugtgener undgås, ligesom deltagerne på baggrund af viden om forskellen på friktionsjord og kohæsionsjord kan vælge et passende bortlednings- og filterelement til den pågældende jordtype.</p> <p>Deltagerne kan desuden medvirke til at udføre og anvende sigteanalyse til undersøgelse af kornsammensætningen og vurdere, hvilke eventuelle forundersøgelser, der er nødvendige forud for påbegyndelse af dræningsarbejdet. Ligeledes har deltagerne kendskab til de sundhedsmæssige risici radon kan forårsage, samt hvordan radonindholdet i boliger kan reduceres.</p> <p>Deltagerne kan derudover planlægge og udføre kvalitetssikring, der omfatter modtagekontrol, udførelseskontrol og slutkontrol ved drænarbejde og derved sikre overholdelse af autorisationsloven for kloakmestre på dette område.</p> <p>Endelig har deltagerne et sådant kendskab til regler om miljø, sikkerhed og arbejdsmiljø ved dræning under og langs med bygninger og andre bygværker, at deltagerne kan udføre arbejdet i overensstemmelse hermed.</p>			
Delmål 46970	Emne: Kloakering – Anvendelses af lægningsbestemmelser		Vurdering 0,0 dag
	Kræver viden om, færdigheder i etc.	Vurderingsmetode (test, opgave, observationer ect.)	Faglærerens vurdering
Deltagerne kan anvende gældende lægningsbestemmelser ved udførelse af			

<p>afløbsinstallationer, således at krav til opbygning af ledningsgrav, samt sikring af bygninger og andre ledninger overholdes. Deltagerne kan tilrettelægge arbejdet og vælge korrekt graveprofil i ledningsgraven ved henholdsvis befæstede arealer og ubefæstede arealer. Ud fra gældende regler kan deltagerne ved indbygning af ledningsanlægget vælge korrekt indbygningsmateriale i ledningsgraven og sikre korrekt komprimering ved hjælp af hensigtsmæssigt komprimeringsmateriel.</p> <p>Ligeledes kan deltagerne vælge hensigtsmæssig tørholdelsesmetode af udgravninger, herunder åben afdræning, stenafdræning og sugespidsanlæg og vælge hensigtsmæssige rørledninger, der ved den givne afløbsinstallation kan overholde krav til brudgrænser i hhv. trafikbelastede og ikke trafikbelastede arealer.</p> <p>Endelig kan deltagerne inddrage nødvendige hensyn til miljø, sikkerhed og arbejdsmiljø under arbejdets tilrettelæggelse.</p>			
<p>Delmål 46971</p>	<p>Emne: Kloakering – Beregning af kvoter, fald og rumfang mv.</p>		<p>Vurdering 0,0 dag</p>
<p>Deltagerne kan udføre beregning af koter, fald, anlæg og rumfang i forbindelse med planlægning og udførelse af afløbsinstallationer. I den forbindelse kan deltagerne beregne ledningers længde, promillefald, positive og negative koter, skrånings anlæg samt rumfanget af ledningsgravens rør og de enkelte materialelag.</p> <p>Deltagerne kan udregne vinkler og længder i retvinklede trekanter ved brug af Pythagoras' læresætning, ligesom deltagerne kan afsætte punkter i et koordinatsystem.</p> <p>Endelig kan deltagerne udføre beregninger med forholdstal og gennemføre beregningerne ved anvendelse af regneark.</p>	<p>Kræver viden om, færdigheder i etc.</p>	<p>Vurderingsmetode (test, opgave, observationer ect.)</p>	<p>Faglærerens vurdering</p>
<p>Delmål 46972</p>	<p>Emne: Kloakering – KS af afløbsinstallationer</p>		<p>Vurdering 0,0 dag</p>
<p>Deltagerne kan på baggrund af viden om autorisationslovens krav til godkendte kvalitetsstyringssystemer og den særlige</p>	<p>Kræver viden om, færdigheder i etc.</p>	<p>Vurderingsmetode (test, opgave, observationer ect.)</p>	<p>Faglærerens vurdering</p>

<p>tilsynsordning for autoriserede kloakmestervirksomheder udføre kvalitetssikring af afløbsinstallationer, der omfatter modtagekontrol, udførelseskontrol og slutkontrol samt kan efterleve procedurer og instrukser i et godkendt kvalitetsstyringssystem.</p> <p>Derudover kan deltagerne medvirke ved oprettelse og arkivering af de nødvendige kvalitetssikringsdokumenter i elektronisk baserede KS-systemer i forbindelse med den lovpligtige kvalitetssikring af afløbsinstallationer.</p> <p>I forbindelse med arbejdets udførelse kan deltagerne ligeledes inddrage nødvendige hensyn til miljø, sikkerhed og arbejdsmiljø.</p>			
<p>Delmål 46973</p>	<p>Emne: Kloakering – Opmåling og valg af afløbsmaterialer</p>		<p>Vurdering 0,0 dag</p>
	<p>Kræver viden om, færdigheder i etc.</p>	<p>Vurderingsmetode (test, opgave, observationer ect.)</p>	<p>Faglærerens vurdering</p>
<p>Deltagerne kan på baggrund af viden om afløbsmaterialers egenskaber og anvendelsesområder foretage hensigtsmæssigt valg og opmåling af materialer, dvs. rør og brønde samt øvrige komponenter til afløbsinstallationer i jord. I forbindelse med materialevalget kan deltagerne tage hensyn til fysiske, kemiske, biologiske og termiske belastninger, afhængig af forundersøgelsers resultater, ligesom deltagerne kan foretage opmåling af materialeforbrug til en afløbsinstallation og opgøre forbrug af de komponenter, der er nødvendige for en given afløbsinstallation, herunder rør, fittings, formstykker, brønde, dæksler, tilløbsdel, udskillere, neutralisatorer, bundfældningstanke, pumper, højvandslukkere, rottespærrer mm. Deltagerne kan foretage materialevalget ud fra kendskab til gældende godkendelsesordninger og mærkningsregler for afløbsmaterialer.</p> <p>Deltagerne kan derudover vælge det værktøj, som er hensigtsmæssigt i forbindelse med forarbejdning af materialer udført i PVC, PP, PEH, rustfrit stål, støbejern, ler og beton og kan desuden vælge og udføre forskellige dækselløsninger i praksis.</p> <p>Endelig kan deltagerne håndtere og bortskaffe afløbsmaterialer sundheds- og miljømæssigt forsvarligt.</p>			

Delmål 46974	Emne: Kloakering – Afløbsplan for enfamiliehus		Vurdering 0,0 dag
	Kræver viden om, færdigheder i etc.	Vurderingsmetode (test, opgave, observationer ect.)	Faglærerens vurdering
<p>Deltagerne kan udarbejde afløbsplaner for enfamiliehus, herunder planlægge og projektere afløbsanlæg for spildevand, regnvand og omfangsdræn med afledning til offentlig kloakforsyning. I den forbindelse kan deltagerne udføre dimensionering og fald på afløbsinstallationen efter gældende regler/normer og herunder sikre, at installationerne placeres frostfrit. Deltagerne kan således finde de kritiske punkter på ledningssystemet og rationelt fordele det disponible fald for en afløbsinstallation, så unødvendigt gravearbejde undgås.</p> <p>Deltagerne kan på baggrund af viden om gravitations- og trykledninger, vurdere om anlægget evt. må forsynes med pumpe.</p> <p>Deltagerne kan udarbejde afløbsplaner med anvendelse af digitale hjælpemidler såsom CAD, tekstbehandling, elektroniske regneark mv. og kan således udarbejde digitalt dokumentationsmateriale til brug ved myndighedsbehandling af et afløbsprojekt.</p> <p>Deltagerne kan i forbindelse med udarbejdelse af afløbsplaner inddrage hensyn til miljø, sikkerhed og arbejdsmiljø.</p>			
Delmål 46975	Emne: Kloakering – CAD i f. m. afløbsplaner		Vurdering 0,0 dag
	Kræver viden om, færdigheder i etc.	Vurderingsmetode (test, opgave, observationer ect.)	Faglærerens vurdering
<p>Deltagerne kan læse, tegne og redigere CAD-tegninger i sammenhæng med projektering af afløbsinstallationer, og kan dermed bidrage med konstruktive og relevante forslag til aktuelle afløbsplaner.</p> <p>I den forbindelse kan deltagerne målsætte og opmåle længder og arealer på tegning, samt tegne ledningsføringer, herunder spildevands-, regnvands- og drænledninger med tilhørende brønde.</p> <p>Deltagerne kan endvidere anvende lagstrukturer og kan udveksle CAD-tegninger med byggebranchens interessenter og kolleger via mail.</p> <p>Ligeledes kan deltagerne konvertere DWG-filer til PDF-format, samt anvende templates.</p>			

Delmål 46976	Emne: Kloakering – Udførelse af afløbsinstallationer		Vurdering 0,0 dag
	Kræver viden om, færdigheder i etc.	Vurderingsmetode (test, opgave, observationer ect.)	Faglærerens vurdering
<p>Deltagerne kan udføre afløbsinstallationer i jord i plastmaterialerne PVC, PP og PE, fra og med tilslutning til hovedkloak, til og med gennembrydning i gulv, fundament eller ydervæg mod jord i henhold til gældende bygnings- og arbejdsmiljølovgivning. Deltagerne kan således etablere korrekt samlede ledninger og brønde med nødvendigt fald, understøtning og sidestøtte op til 10 cm over røverside. I den forbindelse kan deltagerne foretage korrekt materialevalg og vælge hensigtsmæssigt værktøj ved arbejdets udførelse. Deltagerne kan udføre afløbsinstallationer med dræn, godkendte overgangsløsninger, tagbrønde, rens/inspektionsbrønde, samt placere gulv afløb og standrør efter mål og vage.</p> <p>Endvidere kan deltagerne korrekt udføre elektromuffesamlinger og spejlsvejesamlinger til PE-rør ved overholdelse af krav til svejsevulster. Deltagerne kan efter instruktion og leverandørens anvisninger udføre mindre nedsivningsanlæg og håndtere rør, formstykker og brønde for at minimere risikoen for, at produkterne beskadiges. Deltageren kan som en del af et større afløbsprojekt udføre et separat hovedkloakledningssystem af ultrarør. I tilknytning til afløbsprojektet kan deltagerne efter instruktion udføre udskillere samt pumpebrønde.</p> <p>Endelig kan deltagerne udføre lovpligtig kvalitetskontrol af installationerne og medvirke til at inddrage hensyn til miljø og arbejdsmiljø ved arbejdets udførelse.</p>			

Skema 5 - Uddannelsesplan

Uddannelse	Uddannelsesinstitution	Evt. periode

Bilag B Kloakmester

Indhold:

Skema 1 - 3: Før kompetencevurderingen

Skema 4: Selve IKV og vurdering

Skema 5: Skema til AMU-uddannelsesplan

Skema 1

Min uddannelsesbaggrund
Jeg forlod grundskolen (folkeskolen) på klassetrin:
Min uddannelse
Min efteruddannelse

Min erhvervserfaring

Min erfaring fra fritids- og foreningsliv samt folkeoplysning

Mine kompetencer				
Generelle kompetencer	Erfaring / indsigt (sæt kryds)			
	Ingen	Lidt	Nogen	Stor
Samarbejde og planlægning				
Lærings- og udviklingskompetence				
Kommunikation / formidling				
At arbejde med tal				
IT-kompetencer				
Andre kompetencer				

Faglige kompetencer
Jeg har faglig viden om ...
Jeg har faglige færdige i ...
Sprogkunderskaber

Skema 2

Delmål nr.	Emne / varighed	Har bevis? (sæt kryds)	
47632	Den personlige uddannelses- og jobplan / 2,0 dage	Ja ☐	Nej ☐
	<p>Deltageren kan anvende relevante metoder og værktøjer til at afklare og dokumentere egne kompetencer, f.eks. www.minkompetencemappe.dk.</p> <p>Deltageren er bevidst om og kan beskrive egne ønsker, potentialer og udviklingsområder i forhold til nuværende eller fremtidige job på et arbejdsmarked i stadig forandring. Herunder kan deltageren vurdere, hvordan egne kompetencer kan bruges i en ny job- og branchesammenhæng.</p> <p>Deltageren har indsigt i mulighederne i det offentlige uddannelsessystem, herunder brug af IKV/RKV, og kan planlægge eventuel videre uddannelse.</p> <p>Deltageren kan formidle egne kompetencer ved en ansættelsessamtale eller kompetenceudviklingsbehov ved en medarbejderudviklingssamtale (MUS).</p>		
Delmål nr.	Emne / varighed	Har bevis? (sæt kryds)	
40131	Vurdering af basale færdigheder / 0,3 dage	Ja ☐	Nej ☐
	Deltageren har gennemført en vurdering af basale færdigheder i læsning, skrivning, regning og/eller matematik og vejledning i tilknytning hertil.		
Delmål nr.	Emne / varighed	Har bevis? (sæt kryds)	
40080	Individuel kompetencevurdering i AMU / 0,5 – 5,0 dage	Ja ☐	Nej ☐
	<p>Individuel kompetencevurdering i AMU er realkompetencevurdering, der har til formål at give deltageren anerkendelse for dennes viden, færdigheder og kompetencer som grundlag for videre og tilpasset erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse inden for rammerne af AMU-uddannelserne.</p> <p>Uddannelsesinstitutionen anerkender deltagerens realkompetencer i form af en individuel AMU-uddannelsesplan, udstedelse af AMU-uddannelsesbevis(-er) og/eller AMU-kompetencebevis, når der er grundlag herfor.</p>		

Skema 3

Delmål nr.	Emne / varighed	Har bevis? (sæt kryds)	
47143	Kloakering - Anlæg til genbrug af vand / 1,0 dage	Ja ☐	Nej ☐
	<p>Deltagerne kan vælge og udføre afløbsinstallationer i forbindelse med anlæg til genbrug af regnvand til f.eks. tøjvask og WC-skyl under overholdelse af gældende lovgivning, normer og standarder. Deltagerne kan ligeledes forberede nyanlagte afløbsinstallationer til ressourcebesparende foranstaltninger med henblik på senere udnyttelse af genbrugsvand samt installation af vandbesparende toiletter. I den forbindelse kan deltagerne projektere, dimensionere samt foretage myndighedsansøgning i forbindelse med afløbsinstallationer til genbrug af vand. Endelig kan deltagerne udføre digital dokumentation af lovpligtig kvalitetssikring og sikre at arbejdet udføres i henhold til gældende bygnings-, miljø og arbejdsmiljølovgivning.</p>		
Delmål nr.	Emne / varighed	Har bevis? (sæt kryds)	
47144	Kloakering – KS i autoriseret virksomhed/ 2,0 dage	Ja ☐	Nej ☐
	<p>Deltagerne kan i henhold til autorisationslovens krav om godkendte kvalitetsstyringssystemer, anvende og/eller udvikle et kvalitetsstyringssystem i digitalt format til brug ved etablering, ændring eller nedlæggelse af afløbsinstallationer i jord, fra og med tilslutning til hovedkloak, til og med gennembrydning i gulv, fundament eller ydervæg mod jord. Deltagerne kan således udvikle eller videreudvikle et kvalitetsstyringssystem, der omfatter de krav, der stilles hertil i henhold til gældende regler. Ligeledes kan deltagerne praktisk anvende et digitalt selvudviklet eller eksisterende kvalitetsstyringssystem, der sikrer, at nødvendig kvalitetsdokumentation er tilgængelig i forbindelse med lovpligtig intern og ekstern auditering i en autoriseret kloakmestervirksomhed.</p>		
Delmål nr.	Emne / varighed	Har bevis? (sæt kryds)	
47145	Kloakering – Udskilleranlæg / 4,0 dage	Ja ☐	Nej ☐
	<p>Deltagerne kan montere og installere olie- benzin og fedtudskillere samt sand- og slamfang i spildevands- og regnvandssystemer ved beboelsesejendomme og mindre erhvervsjendomme i henhold til gældende lovgivning, normer og standarder. Deltagerne kan vælge hensigtsmæssig udskiller i forhold til afløbsvandets sammensætning, indhold, mængde. Desuden kan deltagerne planlægge og udføre nødvendige forundersøgelser, projektere, dimensionere og foretage myndighedsansøgning i forbindelse hermed. Endelig kan deltagerne udføre digital dokumentation af lovpligtig kvalitetssikring og sikre at arbejdet udføres i henhold til gældende bygnings-, miljø og arbejdsmiljølovgivning.</p>		
Delmål nr.	Emne / varighed	Har bevis? (sæt kryds)	
47146	Kloakering – I det åbne land / 7,0 dage	Ja ☐	Nej ☐
	<p>Deltagerne kan udføre afløbsanlæg for spildevand, regnvand og drænvand til nedsivning i undergrunden eller udledning til vandløb, søer eller havet efter gældende lovgivning, normer, standarder. Deltagerne har opdateret viden om afløbsanlæg i det åbne land, og kan på denne baggrund vælge hensigtsmæssig afløbsinstallationstype, herunder også nedsivningsanlæg, samletanke, sandfilteranlæg, minirensanlæg, pilerensanlæg mv. i forhold til aktuelt krav til rensklasse. Desuden kan deltagerne planlægge og udføre nødvendige forundersøgelser i forbindelse med afløbsanlæg i det åbne land samt kan projektere, dimensionere og varetage myndighedsansøgning. Endelig kan deltagerne udføre digital dokumentation af lovpligtig kvalitetssikring og sikre at arbejdet udføres i henhold til gældende bygnings-, miljø og</p>		

	arbejds miljølovgivning.		
Delmål nr.	Emne / varighed	Har bevis? (sæt kryds)	
47147	Kloakering – Ved landbrugets driftsbygninger / 2,0 dage	Ja ☐	Nej ☐
	<p>Deltagerne kan udføre afløbsinstallationer til afledning af spildevand fra dyrehold til møddingsplads, ajlebeholder eller gyllebeholder, samt øvrige afløbsinstallationer i og ved landbrugets driftsbygninger i henhold til gældende lovgivning, normer og standarder for driftsbygninger, beboelsesbygninger og velfærdsområder i landbruget. I den forbindelse kan deltagerne identificere afløbstekniske arbejder i landbruget, som kræver autorisation af kloakmester, udføre nødvendige forundersøgelser, dimensionere og projektere ovennævnte afløbsinstallationer samt foretage myndighedsansøgning i forbindelse med autorisationskrævende afløbsinstallationer i landbruget. Deltagerne har et sådant kendskab til afløbstekniske installationer og metoder, at de kan vælge hensigtsmæssige afløbsanlæg ud fra bygningernes anvendelse og forskellige former for dyrehold. Endelig kan deltagerne udføre digital dokumentation af lovpligtig kvalitetssikring og sikre at arbejdet udføres i henhold til gældende bygnings-, miljø og arbejdsmiljølovgivning.</p>		
Delmål nr.	Emne / varighed	Har bevis? (sæt kryds)	
47148	Kloakering – Pumpeanlæg mv. / 3,0 dage	Ja ☐	Nej ☐
	<p>Deltagerne kan udføre pumpeanlæg, højvandslukkere og rottespærre i relevante spildevands-, regnvands- og drænvandsinstallationer fra et- og to-familiehuse og mindre industribygninger, således at gældende lovgivning og standarder overholdes i forhold til spildevandets sammensætning, mængde, højdeforhold, afstande m.v. I den forbindelse kan deltagerne udføre de nødvendige forundersøgelser samt projektere dimensionere og vælge hensigtsmæssige afløbskomponenter samt varetage myndighedsansøgning for de pågældende afløbsinstallationer. Endelig kan deltagerne udføre digital dokumentation af lovpligtig kvalitetssikring og sikre at arbejdet udføres i henhold til gældende bygnings-, miljø og arbejdsmiljølovgivning.</p>		
Delmål nr.	Emne / varighed	Har bevis? (sæt kryds)	
47149	Kloakering – Projektering og dimensionering / 14,0 dage	Ja ☐	Nej ☐
	<p>Deltagerne kan varetage den del af funktionen som teknisk ansvarlig i en autoriseret kloakmestervirksomhed der omhandler nødvendige forundersøgelser, tilrettelæggelse samt tegning og dimensionering af afløbsinstallationer i jord fra og med tilslutning til hovedkloak til og med gennembrydning i gulv, fundament eller ydervæg mod jord. Beregning, tegning, projektering og dimensionering og dokumentation af afløbsplaner udføres ved hjælp af almindeligt tilgængelige elektroniske programmer. Deltagerne kan formidle problemstillinger og løsningsmuligheder til alle interessenter og kan i kommunikationen med kunder og myndigheder dokumentere arbejdsprocessen i digital form. Deltagerne er endvidere i stand til at varetage planlægningsfunktioner og identificere løsningsmuligheder under hensyntagen til den teknologiske udvikling på afløbsområdet og kan i denne forbindelse ligeledes varetage nødvendig myndighedskontakt omkring ansøgninger og tilladelser i forbindelse med godkendelse af projekter vedrørende afløbsinstallationer i jord. Endelig kan deltagerne foretage kvalitetssikring og sikre, at arbejdet udføres i henhold til gældende bygnings-, miljø- og arbejdsmiljølovgivning.</p>		
Delmål nr.	Emne / varighed	Har bevis? (sæt kryds)	
47150	Kloakering – Aut. Kloakmesterarbejde i praksis / 10,0 dage	Ja ☐	Nej ☐
	<p>Deltagerne kan varetage funktionen som teknisk ansvarlig i en autoriseret kloakmestervirksomhed</p>		

	<p>og kan således udføre kloakinstallationer i fleksible afløbsmaterialer i jord, der er godkendt i henhold til Bygningsreglementet indenfor det autorisationskrævende arbejdsområde. Deltagerne har et sådant kendskab til principper og metoder inden for afløbsinstallationer, at de kan udføre præcisionskrævende afløbsarbejde for såvel tagvand, drænvand, overfladevand og spildevand samt kan udføre overgangssamlinger imellem de pågældende materialer og øvrige godkendte afløbsmaterialer i henhold gældende normer, standarder og regler. Deltagerne kan planlægge arbejdets udførelse og foretage korrekt materiale- og metodevalg samt redegøre for relevante materialegodkendelser og lægningsbestemmelser i henhold til afløbsinstallationens formål og anvendelse overfor relevante interessenter. Endelig kan deltagerne udføre lovpligtig kvalitetskontrol og sikre at arbejdet udføres i henhold til gældende bygnings-, miljø og arbejdsmiljølovgivning.</p>		
Delmål nr.	Emne / varighed	Har bevis? (sæt kryds)	
47151	Kloakering – Anvendelse af lovgrundlaget / 4,0 dage	Ja ☐	Nej ☐
	<p>Deltagerne kan selvstændigt og korrekt anvende relevant dansk og fælleseuropæisk lovgivning vedrørende afløbsinstallationer i jord, fra og med tilslutning til hovedkloak, til og med gennembrydning i gulv, fundament eller ydervæg mod jord og kan dermed udføre kloakering i autoriseret kloakmestervirksomhed efter gældende lovgivning. Deltagerne kan således anvende relevante elementer fra såvel, bygnings-, miljø- og arbejdsmiljølovgivning, med dertil hørende normer for afløbsinstallationer.</p>		
Delmål nr.	Emne / varighed	Har bevis? (sæt kryds)	
44537	Kloakering – Udøvelse af funktionen tekn. ansvarlig / 10,0 dage	Ja ☐	Nej ☐
	<p>Deltagerne kan sikre, at den autoriserede kloakmestervirksomhed råder over nødvendigt værktøj og udstyr, samt at virksomheden råder over en ajourført samling af relevant lovgivning, forskrifter og bestemmelser for projektering, udførelse og reparation af afløbsinstallationer i jord, fra og med tilslutning til hovedkloak, til og med gennembrydning i gulv, fundament eller ydervæg mod jord, herunder alle anlæg til lokal rensning og afledning af spildevand på privat grund. Deltagerne kan varetage al nødvendig myndighedskontakt i forbindelse med ansøgning om tilladelse til, og færdigmelding af afløbsinstallationer i førnævnte arbejdsområde Deltagerne kan sikre at virksomhedens medarbejdere opfylder gældende uddannelses- og efteruddannelseskra, og er instrueret således at arbejdet udføres i overensstemmelse med gældende love og myndighedsforskrifter, samt at virksomheden anvender et godkendt kvalitetsstyringsystem eller er tilmeldt en særlig tilsynsordning. Deltagerne kan efter opfyldelse af ovennævnte mål indstilles til kloakmesterprøven iht. gældende regler herfor.</p>		

Skema 4

Delmål 47143	Emne: Kloakering – Anlæg til genbrug af vand		Vurdering 0,0 dag
	Kræver viden om, færdigheder i etc.	Vurderingsmetode (test, opgave, observationer ect.)	Faglærerens vurdering
<p>Deltagerne kan vælge og udføre afløbsinstallationer i forbindelse med anlæg til genbrug af regnvand til f.eks. tøjvask og WC-skyl under overholdelse af gældende lovgivning, normer og standarder.</p> <p>Deltagerne kan ligeledes forberede nyanlagte afløbsinstallationer til ressourcebesparende foranstaltninger med henblik på senere udnyttelse af genbrugsvand samt installation af vandbesparende toiletter.</p> <p>I den forbindelse kan deltagerne projektere, dimensionere samt foretage myndighedsansøgning i forbindelse med afløbsinstallationer til genbrug af vand.</p> <p>Endelig kan deltagerne udføre digital dokumentation af lovpligtig kvalitetssikring og sikre at arbejdet udføres i henhold til gældende bygnings-, miljø og arbejdsmiljølovgivning.</p>			
Delmål 47144	Emne: Kloakering – KS i autoriseret virksomhed		Vurdering 0,0 dag
	Kræver viden om, færdigheder i etc.	Vurderingsmetode (test, opgave, observationer ect.)	Faglærerens vurdering
<p>Deltagerne kan i henhold til autorisationslovens krav om godkendte kvalitetsstyringssystemer, anvende og/eller udvikle et kvalitetsstyringssystem i digitalt format til brug ved etablering, ændring eller nedlæggelse af afløbsinstallationer i jord, fra og med tilslutning til hovedkloak, til og med gennembrydning i gulv, fundament eller ydervæg mod jord.</p> <p>Deltagerne kan således udvikle eller videreudvikle et kvalitetsstyringssystem, der omfatter de krav, der stilles hertil i henhold til gældende regler.</p> <p>Ligeledes kan deltagerne praktisk anvende et digitalt selvudviklet eller eksisterende kvalitetsstyringssystem, der sikrer, at nødvendig kvalitetsdokumentation er tilgængelig i forbindelse med lovpligtig intern og eksternt auditering i en autoriseret</p>			

kloakmestervirksomhed.			
Delmål 47145	Emne: Kloakering – Udskilleranlæg		Vurdering 0,0 dag
	Kræver viden om, færdigheder i etc.	Vurderingsmetode (test, opgave, observationer ect.)	Faglærerens vurdering
<p>Deltagerne kan montere og installere olie-benzin og fedtudskillere samt sand- og slamfang i spildevands- og regnvandssystemer ved beboelsesejendomme og mindre erhvervsjendomme i henhold til gældende lovgivning, normer og standarder.</p> <p>Deltagerne kan vælge hensigtsmæssig udskiller i forhold til afløbsvandets sammensætning, indhold, mængde. Desuden kan deltagerne planlægge og udføre nødvendige forundersøgelser, projektere, dimensionere og foretage myndighedsansøgning i forbindelse hermed.</p> <p>Endelig kan deltagerne udføre digital dokumentation af lovpligtig kvalitetssikring og sikre at arbejdet udføres i henhold til gældende bygnings-, miljø og arbejdsmiljølovgivning.</p>			
Delmål 47146	Emne: Kloakering – I det åbne land		Vurdering 0,0 dag
	Kræver viden om, færdigheder i etc.	Vurderingsmetode (test, opgave, observationer ect.)	Kræver viden om, færdigheder i etc.
<p>Deltagerne kan udføre afløbsanlæg for spildevand, regnvand og drænvand til nedsivning i undergrunden eller udledning til vandløb, søer eller havet efter gældende lovgivning, normer, standarder. Deltagerne har opdateret viden om afløbsanlæg i det åbne land, og kan på denne baggrund vælge hensigtsmæssig afløbsinstallationstype, herunder også nedsivningsanlæg, samletanke, sandfilteranlæg, minirensanlæg, pilerensanlæg mv. i forhold til aktuelt krav til rensklasse.</p> <p>Desuden kan deltagerne planlægge og udføre nødvendige forundersøgelser i forbindelse med afløbsanlæg i det åbne land samt kan projektere, dimensionere og varetage myndighedsansøgning.</p> <p>Endelig kan deltagerne udføre digital dokumentation af lovpligtig kvalitetssikring</p>			

og sikre at arbejdet udføres i henhold til gældende bygnings-, miljø og arbejdsmiljølovgivning.			
Delmål 47147	Emne: Kloakering – Ved landbrugets driftsbygninger		Vurdering 0,0 dag
	Kræver viden om, færdigheder i etc.	Vurderingsmetode (test, opgave, observationer ect.)	Kræver viden om, færdigheder i etc.
<p>Deltagerne kan udføre afløbsinstallationer til afledning af spildevand fra dyrehold til møddingsplads, ajlebeholder eller gyllebeholder, samt øvrige afløbsinstallationer i og ved landbrugets driftsbygninger i henhold til gældende lovgivning, normer og standarder for driftsbygninger, beboelsesbygninger og velfærdsområder i landbruget. I den forbindelse kan deltagerne identificere afløbstekniske arbejder i landbruget, som kræver autorisation af kloakmester, udføre nødvendige forundersøgelser, dimensionere og projektere ovennævnte afløbsinstallationer samt foretage myndighedsansøgning i forbindelse med autorisationskrævende afløbsinstallationer i landbruget.</p> <p>Deltagerne har et sådant kendskab til afløbstekniske installationer og metoder, at de kan vælge hensigtsmæssige afløbsanlæg ud fra bygningernes anvendelse og forskellige former for dyrehold.</p> <p>Endelig kan deltagerne udføre digital dokumentation af lovpligtig kvalitetssikring og sikre at arbejdet udføres i henhold til gældende bygnings-, miljø og arbejdsmiljølovgivning.</p>			
Delmål 47148	Emne: Kloakering – Pumpeanlæg m.v.		Vurdering 0,0 dag
	Kræver viden om, færdigheder i etc.	Vurderingsmetode (test, opgave, observationer ect.)	Kræver viden om, færdigheder i etc.
<p>Deltagerne kan udføre pumpeanlæg, højvandslukkere og rottespærre i relevante spildevands-, regnvands- og drænvandsinstallationer fra et - og to - familiehuse og mindre industribygninger, således at gældende lovgivning og standarder overholdes i forhold til spildevandets sammensætning, mængde, højdeforhold, afstande m.v. I den forbindelse kan</p>			

<p>deltagerne udføre de nødvendige forundersøgelser samt projektere dimensionere og vælge hensigtsmæssige afløbskomponenter samt varetage myndighedsansøgning for de pågældende afløbsinstallationer.</p> <p>Endelig kan deltagerne udføre digital dokumentation af lovpligtig kvalitetssikring og sikre at arbejdet udføres i henhold til gældende bygnings-, miljø og arbejdsmiljølovgivning.</p>			
<p>Delmål 47149</p>	<p>Emne: Kloakering – Projektering og dimensionering</p>		<p>Vurdering 0,0 dag</p>
	<p>Kræver viden om, færdigheder i etc.</p>	<p>Vurderingsmetode (test, opgave, observationer ect.)</p>	<p>Kræver viden om, færdigheder i etc.</p>
<p>Deltagerne kan varetage den del af funktionen som teknisk ansvarlig i en autoriseret kloakmestervirksomhed der omhandler nødvendige forundersøgelser, tilrettelæggelse samt tegning og dimensionering af afløbsinstallationer i jord fra og med tilslutning til hovedkloak til og med gennembrydning i gulv, fundament eller ydervæg mod jord. Beregning, tegning, projektering og dimensionering og dokumentation af afløbsplaner udføres ved hjælp af almindeligt tilgængelige elektroniske programmer.</p> <p>Deltagerne kan formidle problemstillinger og løsningsmuligheder til alle interessenter og kan i kommunikationen med kunder og myndigheder dokumentere arbejdsprocessen i digital form. Deltagerne er endvidere i stand til at varetage planlægningsfunktioner og identificere løsningsmuligheder under hensyntagen til den teknologiske udvikling på afløbsområdet og kan i denne forbindelse ligeledes varetage nødvendig myndighedskontakt omkring ansøgninger og tilladelser i forbindelse med godkendelse af projekter vedrørende afløbsinstallationer i jord.</p> <p>Endelig kan deltagerne foretage</p>			

kvalitetssikring og sikre, at arbejdet udføres i henhold til gældende bygnings-, miljø- og arbejdsmiljølovgivning.			
Delmål 47150	Emne: Kloakering – Aut. Kloakmesterarbejde i praksis		Vurdering 0,0 dag
	Kræver viden om, færdigheder i etc.	Vurderingsmetode (test, opgave, observationer ect.)	Kræver viden om, færdigheder i etc.
<p>Deltagerne kan varetage funktionen som teknisk ansvarlig i en autoriseret kloakmestervirksomhed og kan således udføre kloakinstallationer i fleksible afløbsmaterialer i jord, der er godkendt i henhold til Bygningsreglementet indenfor det autorisationskrævende arbejdsområde. Deltagerne har et sådant kendskab til principper og metoder inden for afløbsinstallationer, at de kan udføre præcisionskrævende afløbsarbejde for såvel tagvand, drænvand, overfladevand og spildevand samt kan udføre overgangssamlinger imellem de pågældende materialer og øvrige godkendte afløbsmaterialer i henhold gældende normer, standarder og regler.</p> <p>Deltagerne kan planlægge arbejdets udførelse og foretage korrekt materiale- og metodevalg samt redegøre for relevante materialegodkendelser og lægningsbestemmelser i henhold til afløbsinstallationens formål og anvendelse overfor relevante interessenter.</p> <p>Endelig kan deltagerne udføre lovpligtig kvalitetskontrol og sikre at arbejdet udføres i henhold til gældende bygnings-, miljø og arbejdsmiljølovgivning.</p>			
Delmål 47151	Emne: Kloakering – Anvendelse af lovgrundlaget		Vurdering 0,0 dag
	Kræver viden om, færdigheder i etc.	Vurderingsmetode (test, opgave, observationer ect.)	Kræver viden om, færdigheder i etc.
<p>Deltagerne kan selvstændigt og korrekt anvende relevant dansk og fælleseuropæisk lovgivning vedrørende afløbsinstallationer i jord, fra og med tilslutning til hovedkloak, til og med gennembrydning i gulv, fundament eller ydervæg mod jord og kan dermed udføre kloakering i autoriseret kloakmestervirksomhed efter gældende lovgivning.</p> <p>Deltagerne kan således anvende relevante</p>			

<p>elementer fra såvel, bygnings-, miljø- og arbejdsmiljølovgivning, med dertil hørende normer for afløbsinstallationer.</p>			
<p>Delmål 44537</p>	<p>Emne: Kloakering – Udøvelse af funktionen tekn. ansvarlig</p>		<p>Vurdering 0,0 dag</p>
	<p>Kræver viden om, færdigheder i etc.</p>	<p>Vurderingsmetode (test, opgave, observationer ect.)</p>	<p>Kræver viden om, færdigheder i etc.</p>
<p>Deltagerne kan sikre, at den autoriserede kloakmestervirksomhed råder over nødvendigt værktøj og udstyr, samt at virksomheden råder over en ajourført samling af relevant lovgivning, forskrifter og bestemmelser for projektering, udførelse og reparation af afløbsinstallationer i jord, fra og med tilslutning til hovedkloak, til og med gennembrydning i gulv, fundament eller ydervæg mod jord, herunder alle anlæg til lokal rensning og afledning af spildevand på privat grund.</p> <p>Deltagerne kan varetage al nødvendig myndighedskontakt i forbindelse med ansøgning om tilladelse til, og færdigmelding af afløbsinstallationer i førnævnte arbejdsområde</p> <p>Deltagerne kan sikre at virksomhedens medarbejdere opfylder gældende uddannelses- og efteruddannelseskra- v, og er instrueret således at arbejdet udføres i overensstemmelse med gældende love og myndighedsforskrifter, samt at virksomheden anvender et godkendt kvalitetsstyringssystem eller er tilmeldt en særlig tilsynsordning.</p> <p>Deltagerne kan efter opfyldelse af ovennævnte mål indstilles til kloakmesterprøven iht. gældende regler herfor.</p>			

Skema 5 - Uddannelsesplan

Uddannelse	Uddannelsesinstitution	Evt. periode

TEKNOLOGISK
INSTITUT

"Flere faglærte via IKV og AMU i virksomheder
med husdyrhold" TUP 129424

Opkvalificering af ufaglærte
i virksomheder med
husdyrproduktion

Titel:

Opkvalificering af ufaglærte i husdyrproduktion

Udarbejdet af:

Teknologisk Institut
Analyse og Erhvervsfremme
Gregersensvej 1, 2630 Taastrup

Udarbejdet for:

Efteruddannelsesudvalget for Byggeri, Anlæg og Industri og Mejeri og Jordbrugets Efteruddannelsesudvalg.

Kontaktperson:

Annemarie Holsbo, Teknologisk Institut

Marts 2014

Forfattere:

Annemarie Holsbo, Teknologisk Institut
Torben Rafn, Vilvorde – Roskilde Tekniske Skole

ISBN-nummer:

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	4
2. Baggrund for projektet.....	4
3. To delprojekter inden for virksomheder med dyr	5
4. Projektdelen inden for dyrehandel	6
Baggrund for udførelse af en IKV	6
Kontakt til dyrehandlerne	7
At gennemføre en individuel kompetencevurdering (IKV).....	8
Mødet mellem uddannelsesinstitution og deltager i kompetencevurdering	8
Flere skoler gennemfører individuelle kompetencevurderinger	9
Status foråret 2013.....	10
5. Projektdelen inden for virksomheder med dyrehold.....	10
Uddannelse inden for minkbranchen.....	13
Uddannelsesindsats til ledige inden for minkbranchen	13
6. Resultater af interview	14
Hvem er de ufaglærte i husdyrproduktionen?	14
Ufaglærtes vs. faglærtes opgaver og kvalifikationskrav.....	14
Uddannelse vs. praktisk erfaring fra stalden	15
Behov for opkvalificering af ufaglærte i husdyrproduktion?.....	16
7. AMU-mål og -pakker	17
Introduktion og fire temapakker	17
Afvikling af opkvalificeringsforløb	19
Generationsskifte – er der tilstrækkeligt med faglærte?	21
8. Konklusion.....	21

1. Indledning

Efteruddannelsesudvalget for Mejeriets og Jordbrugets Uddannelser ansøgte i samarbejde med Efteruddannelsesudvalget for Bygge, Anlæg og Industri under projekttitlen 'Flere faglærte via IKV og AMU i bygge-anlæg og virksomheder med dyrehold' og fik bevilliget tilskud fra den tværgående udviklingspulje til udvikling af arbejdsmarkedsuddannelserne 2012.

Dette er afrapporteringen af den del af projektet, der dels har undersøgt behovet for opkvalificering af medarbejderne inden for landbrug med husdyrhold, dels har arbejdet med udvikling og afprøvning af IKV og efterfølgende opkvalificering inden for dyrehandlere.

2. Baggrund for projektet

Inden for landbrug arbejder der traditionelt mange ikke-faglærte medarbejdere, som det er relevant at motivere til at opnå kompetencer svarende til en faglært. Det kan gøres ved at udvikle AMU-kurser, der enten i samlede pakker eller som fortløbende kursusrækker kan føre til kompetencer, der svarer til en faglærts niveau. Før igangsætning af længerevarende kursusforløb skal der gennemføres en individuel kompetencevurdering (IKV) af hver enkelt medarbejder, således at den efterfølgende uddannelse tager højde for de kompetencer, medarbejderen allerede har.

Dette hænger sammen med, at der i Danmark er – og forventes fortsat at være – øget fokus på dyrevelfærd og bæredygtighed i landbrugsproduktion og i andre typer produktion, der indbefatter dyrehold. I den forbindelse er en arbejdsgruppe under Fødevarestyrelsen i gang med at udarbejde uddannelseskrav til personer, der arbejder med husdyrhold, men som ikke har gennemført en erhvervsuddannelse til dyrepasserassistent eller landbrugsassistent (Fødevarestyrelsen, 2012).

Samtidig forventes strukturudviklingen at fortsætte, hvilket medfører, at produktionsenhederne bliver større og større.

Dertil kommer, at der løbende indføres nye teknologier i landbrugsproduktionen til styring og kontrol for at øge produktiviteten samt mindske overforbrug og spild.

Alle disse forhold betyder, at kravene til medarbejdernes kvalifikationer forventes at stige. For at få en optimal drift og udbytte af investeringer i nye teknologier, skal den enkelte medarbejder – ud over at have et fagligt kendskab til dyrene på den aktuelle bedrift – have færdigheder i forhold til de teknologier, der anvendes. Derudover skal medarbejderen kunne anvende it på et grundlæggende niveau til registrering og – i en vis udstrækning – kunne kommunikere mundtligt og skrifteligt på dansk eller engelsk.

Der er inden for husdyrproduktion ansat medarbejdere, som ikke er faguddannede inden for området. Dertil kommer, at der er et stort antal medarbejdere med ikke-dansk baggrund i virksomhederne.

Samlet set ønsker parterne bag Jordbrugets Uddannelser derfor at undersøge mulighederne for, at de ufaglærte medarbejdere inden for landbruget og inden for andre virk-

somheder med husdyrhold via IKV kan få anerkendt deres kompetencer – og derpå gå i gang med et uddannelsesforløb hen mod faglært. Uddannelsesforløbet vil foregå i AMU-regi, og de enkelte AMU-kurser søges sammenlagt i nogle pakker, der tilsammen kan give ufaglærte medarbejdere i stalden et kompetenceløft.

Aktiviteten i AMU-kurser relateret til *FKB 2641 Husdyrproduktion i landbruget* har været forholdsvis konstant fra 2008 til 2011 med ca. 4.000 årlige kursister. Fra 2011 til 2012 har aktiviteten imidlertid været stærkt faldende, sådan at det samlede antal kursister på de relevante AMU-kurser inden for husdyrproduktion er gået fra 4.462 i 2011 til 1.133 i 2012 (tal fra Jordbrugets Uddannelser, 2012). Tallene vidner om, at efteruddannelse af medarbejdere generelt set halter bagefter inden for husdyrproduktion – herunder også de ufaglærte medarbejdere.

Inden for dyrehandelbranchen er situationen den, at der siden 2010 har været et krav om, at ejere af butikker, der handler med dyr, skal have kvalifikationer svarende til en dyrepasserassistents – dvs. trin 1 i erhvervsuddannelsen til dyrepasser. Imidlertid har det været vanskeligt at få igangsat og gennemført IKV og uddannelsesforløb. Nærværende projekt er blevet anvendt til at udvikle og teste IKV og AMU-vejen for dem, der allerede er i erhvervet.

Fremtidens konkurrenceparameter bliver blandt andet dyrevelfærden. Derfor skal vi allerede nu forberede produktionen til en fremtid, hvor den voksende middelklasse i vækstøkonomierne vil efterspørge bæredygtighed, etik og moral ved køledisken.

Fødevareminister Dan Jørgensen

3. To delprojekter inden for virksomheder med dyr

Af praktiske grunde er projektet vedrørende medarbejderne i virksomheder med dyr gennemført i to dele. En del, der har undersøgt situationen inden for landbruget, og en del, der har arbejdet med medarbejderne inden for dyrehandelsområdet.

Landbrugsdelen har udelukkende – som beskrevet i den forandringsteori, der er knyttet til projektet – bestået i en gennemgang og analyse af behovet for opkvalificering af de ikke-faglærte medarbejdere på landbrugene, forventninger til efterspørgsel samt et oplæg til, hvordan en fremtidig sammensætning af AMU-mål på "snor og i pose" kan sammensættes og udvikles af efteruddannelsesudvalget for jordbrugets uddannelser.

I dyrepasserdelen har der derimod været en konkret udvikling og afprøvning af IKV og en efterfølgende afvikling af kursuspakker.

4. Projektdelen inden for dyrehandel

Baggrund for udførelse af en IKV

Siden 2010 har det været lovbestemt, at personer, som driver erhvervmæssig handel med levende dyr, skal have et vist uddannelsesniveau for at kunne være ejer af en virksomhed, der handler med dyr.

Med hensyn til dyrehandlers uddannelsesmæssige forhold fremgår det af bekendtgørelsens § 23, at den eller de personer, der har det daglige ansvar for virksomheden, skal have en sådan faglig viden, at virksomheden kan drives dyreværnmæssigt forsvarligt og således, at virksomhedens kunder kan vejledes og rådgives om forsvarligt hold af dyrene.

De pågældende personer skal have den fornødne viden om:

- den gældende lovgivning om dyreværn, smittebeskyttelse for dyr og indførsel af dyr.
- dyreadfærd og dyrevelfærd.
- pasning og transport af de dyr, som sælges.
- hygiejne, rengøring, desinfektion og affaldshåndtering.
- ernæringslære og foderhåndtering.
- smittebeskyttelse.
- håndtering af dyr.
- dyrs følsomhed over for miljøpåvirkninger og stress.

Det beror på en konkret vurdering, om kravene i bekendtgørelsens § 23 er opfyldt, hvori den eller de pågældende personers erfaring og uddannelse bør indgå. Der stilles ikke krav om, at ansøgeren har gennemgået et særligt uddannelsesforløb.

Forslag til Folketingsbeslutning april 2008.

Man kan på flere måder opfylde uddannelseskravet. Enten ved at være uddannet dyrepasser eller dyrepasserassistent eller ved at have gennemført en højere uddannelse inden for fagområdet. Er man ikke dækket af disse uddannelser, skal man gennemføre en række AMU-kurser, der sammen med erfaringer fra erhvervet svarer til et niveau på linje med dyrepasserassistent. Ejere af virksomheder med dyr skal have en individuel kompetencevurdering, hvor det afklares, hvilke kompetencer han mangler og skal tilegne sig for via AMU-kurser at opnå niveauet som dyrepasserassistent.

Der er blevet udpeget en række fag, der for de fleste af dem indgår som en del på EUD-dyrepasseruddannelsens hovedforløb trin 1 og trin 2 – altså dækkende til dyrepasserassistentniveauet. Dette blev i første omgang til 7 kurser – svarende til 7 fag på dyrepasserhovedforløb med en længde på 7 uger.

Det stod imidlertid hurtigt klart, at den faggruppe, som disse kurser henvender sig til, vil have svært ved at følge et kursus af så lang en varighed – bl.a. fordi det kunne betyde, at deltageren kunne blive nødt til at holde sin butik lukket i så lang en periode. Det er ikke realistisk. Efter en periode, hvor kurserne blev vendt og drejet igen, endte det med, at der blev udpeget 17 AMU-mål, som tilsammen har en meget mindre kursuslængde. Dermed ønskede man at gøre det lettere for deltagere, der allerede er i denne erhvervsgruppe, at gennemføre en uddannelse og dermed leve op til lovkravene.

For yderligere at imødekomme erhvervet besluttede Roskilde Tekniske Skole (RTS) at opbygge kurserne således, at et eventuelt 3 dages kursus gennemføres fleksibelt med en kursusdag om ugen. Det betyder, at kurset samlet kommer til at strække sig over 3 uger. Denne fleksible tilpasning er indført, fordi det for mange erhvervsdrivende inden for fagområdet handel med dyr ofte er lettere at få hjælp til at være i butikken én dag om ugen. Dertil kommer, at RTS tilstræber, at kurserne gennemføres på faste ugedage (tirsdag, onsdag eller torsdag).

Alle disse tiltag blev planlagt og udviklet i samarbejdet med dyrehandlernes brancheforening.

Kontakt til dyrehandlerne

Alle de personer, der er medlem af dyrehandlernes brancheforening, blev oplyst om, at de – for at leve op til lovens krav – enten skulle have en erhvervsuddannelse, eller at de skulle have foretaget en kompetencevurdering med en efterfølgende planlægning og oversigt over de uddannelser, de har behov for, for at leve op til kravene som dyrepasserassistent. Muligheden for at gå gennem brancheforeningen har gjort det både enkelt og troværdigt for skolen at komme i kontakt med de personer, der vil blive mødt med et uddannelseskrav.

Det har været lidt sværere for skolen at komme i kontakt med erhvervsdrivende, som ikke er medlemmer af brancheforeningen. Skolen har derfor benyttet sig af en anden kanal i forhold til kontakten med disse virksomheder. En relativ stor del af virksomhederne har nemlig dyrepassererelever fra de to fagskoler med hovedforløb – henholdsvis Roskilde Tekniske Skole og Hansenberg – og skolerne har derfor benyttet eleverne som budbringere om det nye lovkrav. Desuden har mund-til-mund-metoden været med til at udbrede kendskabet i branchen.

Endelig besøger Fødevareregionerne virksomhederne rundt om i landet, og her bliver ejerne også gjort opmærksom på lovkravet om faglighed. Fødevareregionen er desuden tilsynsmyndighed – og dermed kontrolinstans – i forhold til, at virksomhederne lever op til kravene, når loven træder i kraft i 2015.

Uddannelseskravet for den eller de personer, der har det daglige ansvar for virksomheden, har været gældende fra den 1. marts 2010. For virksomheder, der før 1. marts 2010 er meddelt tilladelse som dyrehandler, gælder kravene til uddannelse først fra den 1. januar 2015.

Uddannelseskravet for ansatte trådte i kraft den 1. januar 2012. Ansatte, der håndterer dyr eller yder rådgivning om hold af dyr, skal senest 6 måneder efter ansættelsesstart opfylde uddannelseskravet.

Fødevarestyrelsen

At gennemføre en individuel kompetencevurdering (IKV)

Når skolen har etableret kontakt med en person i erhvervet, bliver der aftalt et tidspunkt for at gennemføre en IKV. Den kan gennemføres på en af de to fagskoler eller direkte i virksomheden hos den erhvervsdrivende. Sidstnævnte kan være en fordel, hvis samme virksomhed har flere ansatte, der alle skal gennemføre en IKV og have udarbejdet en uddannelsesplan.

Når skolens konsulent gennemfører en kompetencevurdering, kan der bruges forskellige metoder. Og inden for nogle erhvervsområder skal en person gennemgå en test med en eventuel efterfølgende praktisk prøve.

Det er Roskilde Tekniske Skoles vurdering, at den metode er bedst egnet inden for områder, hvor resultaterne af testen kan være med til at afklare, hvor langt et uddannelsesforløb skal være, og hvad indholdet skal være, for at personen kan leve op til målene. Opfattelsen på skolen er, at det er anderledes, når det handler om at foretage en vurdering inden for dyrefaget. F.eks. kan en dyrehandler vejlede forkert i forhold til fodring af en hund eller kat, hvorfor dyret dør måneden efter. Skolen mener ikke, at den slags kan afdækkes via en praktisk prøve eller test, der fører frem til en vurdering af hvor mange kurser, man skal deltage i. Derfor blev denne metode på RTS opfattet som uegnet i forhold til denne erhvervsgruppe.

RTS fandt derimod det, som kaldes interviewmetoden, egnet til formålet. Dette hænger også sammen med, at de personer, som skal have en uddannelsesplan ud fra en kompetencevurdering, i meget vid udstrækning på forhånd har færdigheder inden for det praktiske område. Men ofte har de ikke et teoretisk grundlag, selvom de har drevet virksomhed med handel af dyr i en meget lang årrække.

Mødet mellem uddannelsesinstitution og deltager i kompetencevurdering

Mange inden for dette erhvervsområde har – ligesom andre med kort eller ingen uddannelse – en skræk for skolesystemet. Og det er derfor helt centralt, at kompetencevurderingen ikke skal bære præg af en eksamen, som de vil føle sig utrygge ved.

Konsulenterne og underviserne på RTS starter derfor ofte uformelt med en regulær hyggesnak om alt mellem himmel og jord, hvor der ikke tales meget om selve kompetencevurderingen. Det afspejler også, at uddannelsesinstitutionens undervisere, elever og de erhvervsdrivende har et godt kendskab til hinanden.

Herefter gennemgås baggrunden for hvordan og hvorfor, kurserne er opbygget, og hvordan de gennemføres. Det giver et godt udgangspunkt for, hvorfor det er nødvendigt at udarbejde en uddannelsesplan over hvilke kurser, der skal gennemføres.

Inden skolen møder deltagerne, er de blevet opfordret til at medbringe/indsamle forskellige kursusbeviser, eksamensbeviser samt udtalelser, der kan indgå i kompetencevurderingen – en såkaldt portefolio.

Derefter begynder selve kompetencevurderingen. Den foregår ved, at hvert AMU-kursus er listet op på uddannelsesplanen, som gennemgås slavisk. Underviseren taler med deltageren om kursets indhold og om de målpinde, som kurset indeholder. Ved gennemgang af den kommende kursists portefolio kan det vurderes, om der er en mulighed i forhold til nogle målpinde. Og under samtalen om kurset stiller underviseren nogle spørgsmål, som vedrører kursets målpinde. Der er som en yderligere hjælp udarbejdet et spørgeark med nogle tjekspørgsmål, hvis man som underviser har behov for uddybende spørgsmål.

Underviseren forklarer den kommende kursist, at det er vigtigt, at han ikke tildeles et kursus, hvor kursets indhold er kendt stof. Mange af deltagerne i IKV-forløbene inden for dyrehandelsområdet har tilegnet sig deres viden via sidemandsoplæring. Dette bliver meget tydeligt, når underviseren anvender interviewmetoden. Imidlertid viser det sig også, at sidemandsoplæringen ikke nødvendigvis har tilført korrekt eller opdateret viden på et område. Det skal deltagerne være forberedte på at erkende, samtidig med at de oplever, at det at få tilbudt ny faglig viden inden for erhvervet kan være værdifuldt.

Ved at gennemføre kompetencevurderingen med en metode, hvor en uddannelsesplan bliver udarbejdet i et samarbejde mellem den kommende kursist og underviseren fra skolen, får den kommende kursist et medejerskab til sin egen uddannelse. Underviserne oplever, at den bekymring og modvilje, der var i begyndelsen af kompetencevurderingsforløbet, "forsvinder minut for minut, mens den gennemføres."

Flere skoler gennemfører individuelle kompetencevurderinger

Fra starten er alt vedrørende individuel kompetencevurdering og de efterfølgende kursusmoduler op til dyrepasserassistentniveau gennemført i samarbejde mellem de to skoler Vilvorde (Roskilde Tekniske Skole) og Hansenberg (Kolding Tekniske Skole).

Efter skolerne begyndte at udføre disse kompetencevurderinger, valgte de på et tidspunkt at mødes hos en virksomhed, der havde mange ansatte, og gennemføre kompetencevurderingerne i fællesskab. Herved blev det testet, om kompetencevurderingerne blev udført efter de spilleregler, de selv havde udarbejdet. Da de var færdige på virksomheden, evaluerede de den fælles kompetencevurdering. Efterfølgende har der løbende været kontakt mellem de to institutioner.

En anden indsats, der har været fokus på, er at træne skolens egne medarbejdere til at kunne udføre en kompetencevurdering. RTS har arbejdet efter nedenstående program:

- **Første del:** Gennemgå bekendtgørelsen omhandlende uddannelseskravet.
- **Del to:** Gennemgå kurserne og uddannelsesplanerne.
- **Del tre:** Deltage som føl på en række kompetencevurderinger – både på skolen og ude hos virksomhederne (Antallet afhænger af, hvor sikker underviseren føler sig).
- **Del fire:** Gennemføre kompetencevurderinger på egen hånd med en erfaren som bisidder (Antallet afhænger af, hvor sikker underviseren føler sig).

Det er en forudsætning, at de, der skal uddannes til at gennemføre kompetencevurderinger, har kendskab til de forskellige AMU-kurser/-mål (f.eks. ved at have været underviser på dem).

RTS har haft tre personer inden for området. Desværre har to personer forladt skolen, så der i øjeblikket kun er én, der er "udlært" til at gennemføre IKV på dyreområdet.

Status foråret 2013

Der er på nuværende tidspunkt på RTS gennemført i alt 31 kurser. De udbydes henholdsvis som et forårs- og et efterårsforløb.

De tre undervisere, der har gennemført IKV på RTS, har i alt gennemført 86 kompetencevurderinger indtil nu. Heraf har nogle af dem, som er blevet kompetencevurderet, ikke haft direkte krav om deltagelse på AMU-kurserne, fordi de har været i mesterlære som dyrehandler. Der er ni deltagere, som er blevet registreret som værende i mesterlære på deres uddannelsesplan. Nogle af disse har dog alligevel valgt at deltage på nogle af kurserne for at blive opdateret og få input fra anden side.

Den resterende del er en meget broget flok, hvor nogle blot har ønsket at blive kompetencevurderet for at få en uddannelsesplan, hvis de skulle starte inden for faget "erhvervsmæssig handel med dyr". Af de kompetencevurderede, som allerede er inden for faget, er der på Roskilde Tekniske Skole uddelt 12 diplomer til dem, der efter IKV har gennemført deres uddannelsesplan. Der er også kommet en del fra jobcentrene. De har fået en uddannelsesplan ud fra en kompetencevurdering, og en håndfuld har gennemført uddannelsen. Og inden for den nærmeste tid – foråret 2014 – bliver ca. 5-6 deltagere færdige.

I dette link <http://www.e-pages.dk/3f/1218/html5/> omtales et af projektets succeshistorier, hvor en arbejdsløs kvinde kvalificeres og får job i en dyrehandel.

5. Projektdelen inden for virksomheder med dyrehold

Metode

I denne del af projektet har vi undersøgt behovet for opkvalificering af ufaglærte medarbejdere i landbrug med husdyrhold gennem interview med forskellige interessenter på området. Vi har interviewet landmænd med mindre malkekvægs- og svinebesætninger, konsulenter fra landborådgivninger samt faglærere og uddannelsesledere på landbrugsskoler. Desuden har vi interviewet landmænd og produktionsledere på store besætninger samt en HR-konsulent i et landbrugsinvesteringsselskab. I alt er der blevet gennemført 17 kvalitative interview.

Interviewene er i de fleste tilfælde lavet som personlige interview – enten i mindre fokusgrupper eller med enkeltpersoner. Enkelte interview er af praktiske årsager foretaget over telefonen.

Interviewene har været struktureret efter følgende temaer:

- Ufaglærte og faglærtes arbejdsopgaver i stalden.
- Kvalifikationskrav til henholdsvis ufaglærte og faglærte i husdyrproduktionen.
- Den praktiske oplæring af ufaglærte i dag.
- Behov for opkvalificering af ufaglærte og inden for bestemte områder.
- IKV i forhold til en samling af AMU-mål.
- Efterspørgsel efter opkvalificering blandt ufaglærte.
- Ny/grøn teknologi og ufaglærtes forudsætninger for at håndtere den.

På baggrund af samtlige interview har vi udarbejdet referater, hvor de væsentligste temaer og pointer fra interviewet fremgår. Referaterne er holdt så tæt på interviewpersoners egne ord som muligt, sådan at vi kan bruge citater i afrapporteringen.

Resultaterne og oplæg til nye AMU-mål og -pakker er blevet præsenteret på et arbejdsseminar i slutningen af februar 2014, hvor der blev udarbejdet oplæg til det fortsatte arbejde i regi af Mejeri og Jordbrugets Uddannelser med at udvikle AMU mål og pakke forløb i forhold til jobområder

De lovmæssige krav i forbindelse med husdyrhold

I øjeblikket er der ingen formelle krav til medarbejdere, der arbejder på landbrugsvirksomheder med dyrehold. Siden den 1.april 2010 har det været muligt at købe en landejendom med dyr uden at have "det grønne bevis", hvilket tidligere var et krav i forhold til ejere inden for erhvervet. Men der er i øjeblikket (foråret 2014) debat om, hvorvidt der skal stilles krav til, at der på virksomheden skal være en person med en landbrugsfaglig uddannelse.

I forbindelse med vedtagelse af lov nr. 243 af 22. marts 2010 om ændring af lov om landbrugsejendomme blev det hidtil gældende krav om jordbrugsuddannelse som betingelse for at kunne erhverve ejendomme på 30 ha eller derover ophævet.

For bl.a. at have mulighed for at sikre dyrevelfærden blev der samtidig indsat en ny bestemmelse i § 11, stk. 2, i lov om landbrugsejendomme, hvorefter ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte bestemmelser om uddannelseskrav i forbindelse med egentlig erhvervsmæssigt husdyrhold, dvs. dyrehold, der som udgangspunkt er på mere end 15 dyreenheder. Bemyndigelsen er på nuværende tidspunkt ikke udnyttet.

Af bestemmelsens forarbejder fremgår det, at uddannelseskravet skal opfyldes af den person, der har ansvaret for pasning af dyrene, og at det forudsættes at svare til det grønne bevis eller til, at en person har praktisk erfaring med pasning og tilsyn af en større besætning af samme dyreart, som vedkommende skal have ansvaret for. Kravene til uddannelse tager ifølge forarbejderne primært sigte på de dyrevelfærdsmæssige forhold. Uddannelseskravets overordnede formål er at sikre, at den person, der har ansvaret for pasning af dyrene, har kendskab til reglerne på dyrevelfærdsområdet samt til forebyggelse og håndtering af dyrevelfærdsproblemer i besætningen.

Det fremgår endvidere af forarbejderne til bestemmelsen, at uddannelseskravet som udgangspunkt forventes at skulle omfatte svine-, kvæg-, fåre-, gede- samt fjerkræbesætninger. Der skal desuden være overgangsregler for eksisterende husdyrhold, idet det ikke er meningen, at reglerne umiddelbart skal gælde for eksisterende dyrehold.

Forslag til uddannelseskrav i forbindelse med husdyrhold. Fødevarestyrelsen 2012.

De uddannelseskraV, der er beskrevet i ovenstående rapport, kan opsummeres i følgende skema:

Område	UddannelseskraV	Målgruppe
Mink	4 dage + 4 ugers praktik	Nye avlere, som ikke er dyrepas- sere eller landmænd (assistenter)
	8 timer	Etablerede avlere – hvert 3. år
	8 timer	Ansatte
Strudse og ræve	Kursus godkendt af Fødeva- restyrelsen (§ 31 i bekendtgørelse nr. 116 af 26. februar 2008)	Personer, der forestår den daglige drift
Fjervildt		Personer, der forestår den daglige drift
Hjortedyr		Personer, der forestår den daglige drift
Slagtekyllinger	2 dage	Personer, der forestår den daglige drift
Erhvervsmæssig hold af dyr	60 timer (i udkast)	Personer, der forestår den daglige drift (som ikke er landmænd eller dyrepasere)
Mindre husdyrhold	12 timer	Ibid.
Dyrehandler	7 uger	Ejere og ansatte

Som beskrevet i det foregående afsnit, er der i forhold til dyrehandlere gennemført en lov, der pålægger dem at have en uddannelse svarende til dyrepasserassistent.

Uddannelse inden for minkbranchen

Ligeledes er der inden for minkområdet i 2013 iværksat et uddannelsesløft, som i høj grad er initieret af brancheorganisationen.

Minkbranchen har de seneste år i Danmark været i voldsom vækst. Med 12 millioner minkskind om året er Danmark verdens største producent af minkskind. Og flere af de danske minkavlere er blevet udnævnt som gassellevirksomheder. Særligt har det kinesiske marked haft interesse i de danske mink. Men minkproduktionen i Danmark har ikke kun fokus på kvantitet. Et altafgørende parameter er også skindenes kvalitet.

Trods voksende salgstal har branchen været presset i forhold til dyrevelfærd, hvilket har givet alarmerende overskrifter i de danske dagblade. For at imødekomme bl.a. dyrevelfærden blev der med virkning fra 1. januar 2012 indført uddannelseskrav til de danske minkavlere og deres ansatte. Uddannelseskrevet (Jf. bekendtgørelse 1207 af 14/12/2012) for ansatte på minkfarme udgør 8 timer og er rettet mod:

- 1) Lovgivning, herunder optegnelser over døde mink og medicinanvendelse.
- 2) Indhusningssystemer, herunder burstørrelser i forhold til antal mink, redekasser og adgang til halm og rør/hylde m.m. (beskæftigelse og berigelse af burmiljøet).
- 3) Pasning og håndtering af levende mink, herunder fodring, korrekt håndtering af syge og tilskadekomne mink samt aflivning. Hvad er passende behandling af syge og tilskadekomne dyr, herunder opfølgning efter iværksættelse af behandling? Hvornår bør dyrlæge tilkaldes og hvornår er aflivning nødvendig?
- 4) Smittebeskyttelse, herunder forebyggende biosikkerhedsforanstaltninger, smitsomme sygdomme og vaccination.

Uddannelsesindsats til ledige inden for minkbranchen

Uddannelseskrevet samt en organiseringsindsats ift. minkavlerne foranledigede arbejdsgiverorganisationen bag minkavlerne GLS-A, brancheorganisationen København Fur samt 3F til at gå sammen og udbyde et 4 ugers kursus rettet mod ledige. Kurserne er blevet afholdt på henholdsvis Nordjyllands Landbrugsskole (efterår 2013) samt Uddannelsescenter Holstebro (forår 2014).

De 4 ugers AMU-kursus lever fuldt ud op til bekendtgørelsens krav om 8 timers kursus i dyrehold inden for mink. Desuden indgår aflivning af mink, sortering og vurdering af skind. Efter kurset har kursisterne været i 1-2 ugers praktik. På kurset er der indtil videre uddannet ca. 28 minkpassere.

Organisationerne overvejer at udbyde flere kurser i efteråret 2014, men afventer i foråret 2014 en evaluering om beskæftigelsesfrekvensen ift. kursisterne, der allerede har været igennem forløbene. Det generelle indtryk er imidlertid, at branchen har taget godt imod de veluddannede kursister og ansætter dem til fordel for udenlandske arbejdere. For yderligere information læs her:

http://www.kopenhagenfur.com/media/62463/dansk_pelsdyravl_nr8_2013_web.pdf

6. Resultater af interview

Hvem er de ufaglærte i husdyrproduktionen?

Ifølge Danmarks Statistik beskæftigede landbruget i 2010 i underkanten af 25.000 personer i kategorien medhjælpere. Tallene giver imidlertid ikke mulighed for at skelne mellem, om medhjælperne er faglærte eller ufaglærte.

På ingen af de interviewede gårde har landmændene haft danske ufaglærte ansat. Landbrugsskolerne fortæller heller ikke, at de møder danske ufaglærte i staldene. Til gengæld oplever de, at der er mange ufaglærte udlændinge ansat på de danske gårde. 3F har for nylig estimeret, at der arbejder ca. 17.000 østeuropæere inden for dansk landbrug. Disse personer er primært ufaglærte medhjælpere eller ansat som praktikanter, der er i gang med en landbrugsuddannelse i deres hjemland.

Med andre ord problematiserer interviewpersonerne, hvor stor gruppen af danske, ufaglærte medarbejdere er inden for landbrugsområdet med husdyrproduktion.

Ufaglærtes vs. faglærtes opgaver og kvalifikationskrav

Alle interviewpersoner fortæller, at der er forskel på ufaglærtes og faglærtes arbejdsopgaver i husdyrproduktionen. Den faglærte arbejdskraft, som ofte er dansk, har det produktionsmæssige ansvar og står for den løbende planlægning og opfølgning på diverse processer i stalden – herunder registrering, indberetning, egenkontrol m.m. De ufaglærte medarbejdere står for de mere rutineprægede produktionsmæssige opgaver – såsom den daglige pasning af dyrene, flytning af dyr, rengøring blandt dyrene, medicinering af syge dyr, malkning (ved kvægbedrifter) samt reparationer og vedligehold af inventar i stalden. Kort sagt: Alle de praktiske og manuelle opgaver i husdyrproduktionen.

Flere af de interviewede landmænd fortæller, at deres ufaglærte medarbejdere er en stabil og dygtig arbejdskraft, som passer deres driftsmæssige opgaver i stalden, men som ikke nødvendigvis påtager sig at tage ansvar ud over eget arbejdsområde. Det gør de faglærte medarbejdere til gengæld. Nogle ejere siger, at de gerne ville have, at medarbejderne var mere villige til også at påtage sig nye opgaver, og at det ville være en letelse i den daglige drift, hvis medhjælperne var bedre kvalificerede.

Der findes undtagelser i forhold til ansættelse af ikke-faglært arbejdskraft blandt de ejere, der er interviewet i forbindelse med undersøgelsen. Næmlig på Gjorslev Gods, som er et kvægbrug med 300 årskøer, der malkes tre gange dagligt, samt 350 køer til opdræt. Her har ejeren og kvægbrugslederen bevidst fravalgt at ansætte ufaglært arbejdskraft, da ufaglærte ikke opleves som værende dygtige nok. På Gjorslev Gods mener de, at den produktionsmæssige værdi af faglært arbejdskraft er langt større end af ufaglært arbejdskraft, fordi de faglærte kan indgå i en løbende sparring omkring, hvordan man kan optimere forskellige arbejdsprocesser i stalden. Det giver mulighed for et større udbytte af både mælkeproduktionen samt opdræt.

Generelt findes der i dag mange tekniske installationer og elektroniske styringssystemer i moderne husdyrproduktion, som alle typer af medarbejdere skal kunne håndtere. Det

drejer sig eksempelvis om regulering af varme, ventilationsanlæg samt muge- og fodringssystemer. På nogle af de interviewede bedrifter oplever de, at betjening af tekniske installationer kan være en udfordring for de ufaglærte medarbejdere. Andre oplever det som uproblematisk og som en naturlig del af arbejdet – også hos de ufaglærte. De ufaglærtes vanskeligheder ved at betjene de elektroniske systemer opstår ofte, fordi teknikken ikke er produceret specifikt til det danske marked, men til et globalt marked, hvor arbejdssproget er engelsk. Det kræver, at de ufaglærte kan forstå engelsk på et vist niveau for at forstå beskederne på displayet.

Dertil kommer, at dokumentationskravene er stigende. Både i forhold til fodring – herunder fodersammensætning (måske pr. individ) – medicinering og håndtering af dyrene. Dertil kommer registrering af dyrets ydelser – f.eks. ton mælk, slagtevægt og kvalitet, avl osv. Selvom det ikke er medhjælperen, der lægger eller henter data på bedriftens computer, skal medhjælperen enten skriftligt eller mundtligt kunne holde driftslederen orienteret.

Uddannelse vs. praktisk erfaring fra stalden

Hovedparten af interviewpersonerne er af den opfattelse, at det ikke er realistisk – bl.a. fordi det vil være for dyrt, at alle deres ansatte har en landbrugsmæssig uddannelse bag sig. Det hænger også sammen med, at der inden for erhvervet er den meget udbredte opfattelse, at det, der tæller, er den praktiske erfaring, og at medarbejderen i forbindelse med arbejdets udførelse viser, at han/hun er en god arbejdskraft:

”Jeg kigger efter en rød tråd i en given medarbejders arbejdsforløb – dvs., erfaring tæller meget højt. Uddannelse er ikke så vigtig” (landmand, svinebesætning).

”Vi ser ufaglærte medarbejdere, der avancerer til driftsledere. Det er deres praktiske erfaring og anbefalinger, der tæller” (konsulenter på landbrugsrådgivning).

I forlængelse af den store vægt på praktisk erfaring fortæller flere interviewpersoner, at traditionen for sidemandsoplæring er meget stærk i landbruget. Mange funktioner i staldarbejdet tillæres således gennem sidemandsoplæring. Det samme gælder med hensyn til opkvalificering af ufaglærte medarbejdere, og mange interviewpersoner anser denne form for opkvalificering som tilstrækkelig.

Efter deres vurdering er den faldende AMU-aktivitet inden for efteruddannelse i husdyrproduktion ikke ensbetydende med, at der ikke foregår en form for opkvalificering af de ufaglærte medarbejdere. Det foregår bare i højere grad på den enkelte besætning eller i ERFA-grupper, hvor medarbejderne på forskellige gårde mødes og diskuterer afgrænsede problemstillinger. En landmand udtrykker det således:

”Praktisk og konkret opkvalificering af de ufaglærte medarbejdere sker bedst i besætningen med fokus på konkrete problemstillinger” (landmand, svinebesætning).

Foruden sidemandsoplæring er der nogle få kurser, som alle medarbejdere i husdyrproduktionen typisk gennemgår. Det drejer sig om medicin håndteringskurser, som dyrlæger afholder i AMU-regi.

Behov for opkvalificering af ufaglærte i husdyrproduktion?

Flere interviewpersoner – både landmænd og konsulenter i landbrugsrådgivninger – omtaler, at det på mange måder ville være en fordel, hvis medarbejderne havde nogle flere kompetencer. Både når de kommer som nyansatte og i forhold til at bygge videre på deres viden og erfaringer efter nogle arbejdsår.

Interviewene har generelt tegnet et billede af en række arbejdsgivere, som mener, at der ikke er behov for opkvalificering til faglært niveau af de ufaglærte medarbejdere i husdyrproduktionen. Den typiske begrundelse er, at opkvalificering sker via sidemandsoplæring i stalden, og at værdien af dette er større end den produktionsmæssige merværdi ved at have faglærte medarbejdere. Men at det "selvfølgelig" altid er rart, når medarbejderne ved, hvad de har at gøre med.

En interviewperson skiller sig ud og er meget klart formuleret i forhold til kvalifikationsbehovet. Det drejer sig om HR-konsulenten i landbrugsinvesteringsselskabet, som vurderer, at der er et stort behov for opkvalificering af ufaglærte medarbejdere inden for hendes område, fordi selskabet forventer, at kravene til deres ufaglærte medarbejdere vil stige – særligt i forhold til anvendelse, håndtering og vedligehold af tekniske installationer og i forhold til fremmedsprog. Det er en udvikling, som allerede er i fuld gang. HR-konsulenten arbejder på nuværende tidspunkt med at afdække de enkelte medarbejders kompetenceprofil, således at der kan tilrettelægges målrettede opkvalificeringsforløb for hver enkelt medarbejder.

Flere personer har været inde på, at et kort introduktionskursus for nye medarbejdere kunne være en vej frem. Specielt for medhjælpere, der kommer uden forudgående erfaringer fra landbrugs- og dyreområdet.

Kurset skal kombinere praktisk oplæring med den vigtigste teoretiske viden for at sikre et minimum af indsigt i de gængse specialer i dansk husdyrproduktion (dvs. svineavl, kvægbrug og teknik/landbrugsmaskiner). Netop kombinationen af praktisk erfaring med teoretisk viden fremhæves af flere personer som afgørende – og som en mangel ved eksisterende opkvalificeringsforløb, der udelukkende foregår på skolebænken.

En anden mulighed, som nævnes af interviewpersonerne, er at udbyde endnu mere specialiserede AMU-kurser, som går i dybden med afgrænsede emner inden for de tre specialer:

"Det bedste ville være afgrænsede problemstillinger, som man kan gå i dybden med, for der kommer hele tiden nye regler for, hvordan arbejdet i stalden skal gøres" (landmand, malkekvæg).

Sådanne afgrænsede problemstillinger kunne eksempelvis være følgende emner inden for malkekvæg: Pasning af kalve, yverpleje, kælvninger, foderhåndtering, malkning etc. Inden for svineavl kunne det være emner som farestald, fodring og de mest almindelige sygdomme, mens emnerne inden for teknik- og maskinområdet kunne være opdelt efter forskellige typer af maskiner og teknisk udstyr. Især landbrugskonsulenterne tror, at den type kurser vil have relevans for både landmænd og deres ufaglærte medarbejdere. Sær-

ligt hvis undervisningen forestås af personer, der har praktisk og opdateret erfaring fra erhvervet, og som derfor kan videreformidle den nyeste viden inden for de forskellige specialer og emner. Det kunne fx være faglærte landmænd, der stod for (dele af) sådanne korte, specialiserede kursusforløb, hvor ufaglærte på en enkelt dag kunne blive opdaterede inden for de skitserede emner.

HR-konsulenten rejser desuden den problemstilling, at det for mange ufaglærte medarbejdere kan virke uoverkommeligt at deltage i opkvalificering, der ikke foregår i deres daglige og trygge rammer, men derimod på en skole. Ufaglærte er generelt en målgruppe, som ikke har voldsom lyst til at komme tilbage på skolebænken. De vil hellere deltage i kurser internt i organisationen, i landboforeningen eller sammen med nabogården – og så hurtigt tilbage til stalden igen. Med andre ord er det ikke blot arbejdsgiverne, men muligvis også de ufaglærte medarbejdere selv, der kan have svært ved at se behovet samt finde motivationen for opkvalificering via AMU-kurser eller forløb.

7. AMU-mål og -pakker

På baggrund af undersøgelsen er der i projektets regi udarbejdet en oversigt over hvilke kvalifikationskrav, det kunne være relevant at udarbejde AMU-mål i forhold til, og hvordan de kan pakkes i forløb.

I øjeblikket er de AMU-mål, der findes inden for området landbrug med dyrehold, især rettet mod efteruddannelse af de faglærte landmænd. Der findes ikke på nuværende tidspunkt AMU-mål, der via IKV kan være trædesten mod trin 1 i landmandsuddannelsen.

Interviewene har imidlertid peget på, at det ikke er realistisk at lave forløb – AMU-pakker – der på sigt kan føre frem til, at de ikke-faglærte medhjælpere opnår kompetencer svarende til faglærte. Men at der i stedet kan være behov for at udvikle AMU-mål og -pakker, der er smalle og målrettede de forskellige typer arbejdspladser, der er inden for landbrug med dyrehold.

Der blev i slutningen af februar 2014 afholdt et arbejdsseminar for de skoler, der gennemfører AMU-kurser inden for området landbrug med dyrehold. På mødet deltog undervisere og uddannelsesledere fra Dalum, Bygholm, Roskilde Teknisk Skole, Nordjyllands Landbrugsskole og Holstebro Landbrugsskole samt Mejeri og Jordbrugets Efteruddannelsesudvalg. På mødet blev resultaterne af undersøgelsen præsenteret sammen med et oplæg til AMU-mål – dels som selvstændige kurser, dels som AMU-pakker. Mødet resulterede i et oplæg til udvalget om at fortsætte udviklingsarbejdet.

Introduktion og fire temapakker

På arbejdsseminaret var opfattelsen, at der efter den indledende introduktion til erhvervet burde laves en opdeling i temaer med en generel introduktion og derefter i to spor rettet henholdsvis mod landbrug med køer og landbrug med svin.

Det betyder, at et forløb for en medhjælper, der ikke kommer med erfaring fra landbruget, kan bestå i en introduktion til branchen, der indbefatter generelle forhold vedrørende

drift, lovgivning, dyrevelfærd, arbejdsmiljø og sikkerhed. Oplægget er, at kurset har en varighed på en uge.

De overliggende fire temaer for pakkerne er:

1. Fodring af dyregrupper
2. Stalde og dyrevelfærd
3. Reproduktion og avl (biologi)
4. Sundhed, sygdom, smittebeskyttelse.

Modulernes indhold og fordeling (oplæg):

1. Fodring af dyregrupper

Næring og fysiologi (fælles modul)	2 dage
▪ Smågrise	3 dage
▪ Slagtesvin	3 dage
▪ Søer	3 dage

Dedikeret mod en type besætning tager pakken 5 dage, samlet 11 dage.

2. Stalde, dyregrupper og dyrevelfærd

Staldsystemer, maskiner og udstyr og dyrevelfærd (fælles modul), 2 dage.

▪ Kalve	3 dage
▪ (Ungdyr)	
▪ Malkedyr	3 dage
▪ Smågrise	3 dage
▪ Slagtesvin	3 dage
▪ Søer	3 dage
▪ (Farestald, drægtighedsstald, løbestald).	

Dedikeret mod en type besætning tager pakken 5 dage, samlet 11 dage.

3. Reproduktion og avl, biologi

Biologi, love og regler (fælles modul)	2 dage
▪ Køer	2 dage
▪ Svin	2 dage

Dedikeret mod en type besætning tager pakken 4 dage, samlet 6 dage.

4. Sundhed, sygdom og smittebeskyttelse

Love og regler, biologi, adfærd, dyrevelfærd, immunsystemet, smitteforebyggelse, medicinering og medicinvirkning (fælles modul). 3 dage

- Kalve 3 dage
- Mælkedyr 3 dage
- Smågrise 3 dage
- Svin 3 dage

Dedikeret mod en type besætning tager pakken 6 dage, samlet 15 dage.

Afvikling af opkvalificeringsforløb

Foruden spørgsmålet om behovet for opkvalificering af ufaglærte medarbejdere i husdyrproduktionen har vi drøftet afviklingen af eventuelle opkvalificeringskurser med interviewpersonerne og på arbejdsseminaret i februar 2014.

På dette område er der – ikke overraskende – enighed blandt de interviewede arbejdsgivere om, at korte opkvalificeringsforløb er at foretrække. Til gengæld er der stor uenighed om, hvordan eventuelle opkvalificeringsforløb bedst afvikles. Nogle foretrækker, at medarbejderen er på kursus i en sammenhængende periode af eksempelvis to ugers varighed. Andre kan bedre planlægge sig ud af kursusforløb, der falder som enkelte dage over en længere periode. Enkelte landmænd mener desuden, at deres ufaglærte medarbejdere vil falde hen, hvis de sættes på skolebænken i flere uger ad gangen:

“En hel uges kursus tror jeg ikke på. Vi falder i søvn!” (landmand, malkekvæg).

På arbejdsseminaret var opfattelsen blandt de erfarne AMU-undervisere, at det vil være hensigtsmæssigt at afvikle de enkelte moduler i pakkerne samlet. Dvs., at en deltager først deltager i det fælles introducerende forløb af 2 eller 3 dages varighed og derefter bygger de specialmoduler, som vedkommende enten arbejder med nu, gerne vil arbejde med eller blot interesserer sig for.

Med hensyn til undervisningsmetode er det fra flere sider betonet, at det er vigtigt for det første, at underviseren gennemfører kurset i respekt for, at deltagerne kan have megen praktisk erfaring med sig og mangler det teoretiske fundament. Undervisningen skal balancere mellem teori og praksisorientering: Hvordan ser det ud i praksis? Hvordan fungerer det? Hvad kan man observere etc.?

Et andet centralt punkt, som imidlertid ikke er enestående for dette område, er, at der forventeligt vil være en del personer i målgruppen, som har svært ved at læse og skrive. Underviserne skal selvfølgelig være opmærksomme på det og tilrettelægge materialer, så det (også) kan bruges af den gruppe deltagere. Underviserne fortalte på seminaret, at en af de vigtige grundbøger på EUD-uddannelsen allerede nu benytter sig af materialer med mange billeder og tegninger. Deltagerne på AMU-forløbene skal – ligesom alle andre – tilbydes screening og efterfølgende FVU-uddannelse efter behov.

På seminaret kom ideen om, at det kan være jobfunktionen, der er indgang til pakker og forløb, således at der opbygges en matrix med de forskellige indgange og moduler – f.eks. som anslået nedenfor.

	Pasning af smågrise	Ansæt i malkekvægsbesætning	So-grise-besætning
Fodring			
Reproduktion			
Sundhed, sygdom, smitte			
Staldsystemer og udstyr			
Evt?			
Evt?			

På seminaret blev det desuden fremhævet, at der skal laves en oversigt over, hvordan de nye AMU-mål korrelerer med målpindene til EUD-landbrugsuddannelsens trin 1. Der skal desuden udvikles IKV i forhold til AMU-målene, og det skal tilstræbes, at de gennemførte AMU-moduler kan give merit for dem, der måtte ønske at gennemføre uddannelsen til faglært på trin 1 eller 2.

Et andet tema, der vedrører afviklingen af opkvalificeringsforløb, er undervisernes kompetencer. Det er afgørende for både landmændenes (arbejdsgivernes) og de ufaglærtes motivation for at efteruddanne sig, at kvaliteten af undervisningen er høj. De AMU-mål, der vil indgå i de pakker, der er behandlet her, er også alle emner i erhvervsuddannelsen, og underviserne er derfor fagligt godt rustede til også at tage emner op i AMU.

Der kan dog være forhold – f.eks. vedrørende teknologi – hvor underviserne på AMU-kurserne ikke kan forventes at have den samme dybdegående indsigt i specifikke maskiner eller tekniske installationer som producentens egne konsulenter. Det kan derfor være en god ide på nogle af disse kurser at trække på ekspertise hos udstyrsleverandørerne.

Generationsskifte – er der tilstrækkeligt med faglærte?

Som et sidste tema vil vi beskrive en såkaldt *generationsproblematik*, som har været et tema i flere interview på trods af, at det ikke direkte relaterer sig til opkvalificering af ufaglærte medarbejdere i husdyrproduktionen.

Både landbrugsskoler, landbrugsrådgivninger og landmændene selv har fortalt, at dansk landbrug risikerer at komme til at stå over for et generationsskifteproblem inden for en årrække. Problemet består i, at danske landmænd i stigende grad benytter sig af ufaglært (udenlandsk) arbejdskraft i stedet for at tage elever ind i deres besætning, hvilket på sigt kan gøre det svært at finde tilstrækkeligt dygtige faglærte landmænd, som vil overtage bedrifterne:

”I øjeblikket er der ikke nok faglærte til at fylde op, når de gamle landmænd går på pension” (uddannelsesleder, landbrugsskole).

Landmændenes forklaring på, at de ikke tager elever, er for det første økonomisk relaterede. De kan få udenlandsk – ofte kompetent og arbejdsvillig arbejdskraft – lige så billigt, som det er at have en elev. For det andet har det i nogle interview været fremført, at elevernes mobilitet ikke er så stor længere, og at mange af dem allerede i deres elevtid er etablerede med kæreste og bolig. Der er derfor ikke så mange af dem, der er indstillet på at rejse længere væk og bosætte sig midlertidigt på den gård, hvor de har elevplads, sådan som det var normen tidligere. Dertil kommer, at mange landbofamilier heller ikke længere er indstillede på at have ekstra midlertidige medlemmer i boligen.

Erhvervsuddannelsen til landmand er et af de områder, hvor der har været tradition for, at eleverne har forskellige praktikpladser. Og det er fortsat et af de områder, hvor der er rigtig gode muligheder for at få praktikplads.

8. Konklusion

Undersøgelsen ”Flere faglærte via IKV og AMU inden for virksomheder med dyrehold” har set på muligheder og behov for, at ufaglærte medarbejdere i husdyrproduktionen via IKV kan få anerkendt deres kompetencer og derpå gå i gang med et opkvalificeringsforløb hen mod faglært. Parallelt med denne delundersøgelse har projektet med succes udarbejdet materialer og gennemført individuelle kompetenceafklaringer med efterfølgende uddannelsesforløb for medarbejdere og ejere af dyrehandler.

Baggrunden for projektdelen inden for landbrugsområdet var, at parterne bag Mejeri og Jordbrugets Uddannelser forventer, at kravene til ufaglærte medarbejders kvalifikationer vil stige som følge af bl.a. øget fokus på dyrevelfærd, bæredygtighed og dokumentation samt øget anvendelse af tekniske installationer til styring og optimering af husdyrproduktionen.

Med hensyn til den del af projektet, der er foregået inden for dyrehandelområdet, er det en klar konklusion, at de medarbejdere, for hvem det er relevant at få gennemført en IKV i forhold til et eller flere AMU-mål, ikke kommer af sig selv. Og det er på trods af det formelle lovkrav om at have dyrepasserassistentsuddannelsen eller kvalifikationer svaren-

de hertil for lovligt at kunne eje og arbejde i en dyrehandel. Igangsættelsen krævede et intensivt informationsforarbejde, hvor de organisationer, der normalt er tillid til inden for branchen, både orienterede og bakkede op om aktiviteten. I det aktuelle tilfælde var det dyrehandlernes brancheorganisation, der bragte den første information om muligheden for IKV og uddannelse til sine medlemmer. På trods af skepsis om værdien og bekymring for ikke at kunne klare uddannelsesforløbet har det været en succes for dem, der har gennemført og fået diplom. Og den gode historie vil forventeligt give flere af de mange, der har fået lavet en IKV, mod på at gå i gang med uddannelsesforløbet.

I forhold til landbrugsområdet er konklusionen, at landmænd, landbrugsskoler og landbrugsrådgivere anerkender, at det ville være en fordel, hvis flere også havde et teoretisk fundament i forhold til de arbejdsopgaver, som de udfører. Men der er ikke basis for at igangsætte længerevarende uddannelsesforløb, der fører frem til et faglært erhvervsuddannet landmandsniveau.

Faglærte og ufaglærte medarbejdere i stalden har forskellige arbejdsopgaver. Og det anses generelt ikke som et problem, at de ufaglærte ikke har samme overblik over produktionen som en faglært driftsleder. Så længe de løser de daglige driftsmæssige opgaver, som hører til pasning af dyrene, samt vedligehold af bygninger og maskiner. Endvidere mener de fleste interviewpersoner, at opkvalificeringen af de ufaglærte medarbejdere i stor udstrækning foregår i produktionen som sidemandsoplæring.

På trods af et behov for længerevarende opkvalificeringsforløb, der på sigt kan give de ufaglærte medarbejdere et vertikalt løft, viser projektet også, at der er et behov for korte introduktionskurser til ufaglærte medarbejdere, der står over for at blive ansat i husdyrproduktionen for første gang. Og de ikke-faglærte kan få udbytte af specialiserede AMU-kurser, der går i dybden med afgrænsede emner inden for specialer i dansk landbrug – nemlig svineavl og kvægbrug. De afgrænsede problemstillinger er i projektet defineret inden for fire temaer:

- Stalde-dyregrupper og velfærd
- Avl, reproduktion og biologi
- Fodring og dyregrupper
- Sundhed-sygdom og smittebekæmpelse.

Mejeri- og Jordbrugets Efteruddannelsesudvalg arbejder nu videre med at udvikle moduler, der kan udbydes i pakker, der er målrettet forskellige jobfunktioner.

Fordelene ved de afgrænsede problemstillinger er, at de ufaglærte medarbejdere på kort tid får mulighed for at opdatere deres viden inden for specifikke områder, som er tilpasset deres præcise arbejdsområder. Det er afgørende for succes af denne type kurser, at kurserne kombinerer den teoretiske viden med praktisk anvendelse og erfaring.

Bilag: Skemaer til IKV og uddannelsesplanlægning

Tjekliste før/ved kursusstart

Afdeling	Vilvorde		
Holdnr.	8241113vd37		
Aktiviteter			
	ja	nej	Kommentar
1) Er kurset udbudt åbent?	X		
2) Er kurset annonceret på: - På rts hjemmeside - UG.dk - Efteruddannelse.dk	x x x		
3) Er der udvælgelseskræterier ved fuldt hold: - Offentligt tilgængelige? - Er udvælgelseskræterierne enten fagligt eller tilmeldingstidspunkt?	X X		
4) Er markedsføringen klart adskilt fra IDV?	X		
5) Er der udbudt AMU aktivitet med deltagerbetaling, der indeholder et tillæg? - Er det specificeret, hvad tillægget dækker?		X	
6) Har der været vejledning og hjælp i forbindelse med den digitale tilmelding på efteruddannelse.dk		x x	
7) Har rts overtaget opgaven med tilmeldingen mod betaling	X		
8) Har kursister fast bopæl eller reel og faktisk beskæftigelse i Danmark	x		
9) Er alle kursister tilbudt en vurdering af deres basale færdigheder. Samt en opfølgende vejledning		X	
10) Er der oprettet mere end et hold		X	
11) Er kursister der ikke er plads til skrevet op på venteliste eller henvist til anden udbyder?		x	Holdet ikke fuldt
12) Er der opkrævet gebyr ved udeblivelse og manglende rettidig afmeldning?		x	

Andet:			
	Dato: 6/9 2013		
	Signatur på udfylder af tjeklisten: SJO		
	Signatur på den ansvarlige for aktiviteten:		

Tjekliste Ved/efter kursus

Afdeling	Vilvorde		
Holdnr.	8241113vd37		
Aktiviteter			
	ja	nej	Kommentar
1) Er alle kursister blevet bedt om at udfylde tilfredshedsundersøgelsen i viskvalitet?			???
2) Er en stikprøve af virksomheder blevet bedt om at udfylde viskvalitet evalueringen?	x		1 har svaret 13%
3) Er resultaterne synlige på rts hjemmeside?	x		
4) Giver resultaterne anledning til forbedring af arbejdsmarkedsuddannelsen?		X	
5) Er viskvalitet.dk blevet anvendt til løbende ledelsesinformation?	x		
Andet: Ingen kursister har besvaret			
	Dato: 28/10 2013		
	Signatur på udfylder af tjeklisten: SJO		
	Signatur på den ansvarlige for aktiviteten:		

Tjekliste kursus gennemførelsen

Afdeling	Vilvorde		
Holdnr.	8241113vd37		
Aktiviteter			
	ja	nej	Kommentar
1) Er der dokumentation for at de centralt godkendte handlingsorienterede mål er omsat til konkret undervisning f.eks i en undervisningsplan?	X		
2) Er kursisterne gjort bekendt med de centralt godkendte handlingsorienterede mål?		X	Bør gennemgås
3) Er der valgt den mest relevante tilrettelæggelses og afholdelses form?	X		
4) Er det sikret, at undervisningen ikke er tilrettelagt med produktion og/eller udførelse af normale arbejdsopgaver for øje?	X		
5) Har læreren de relevante faglige og pædagogiske kvalifikationer og er læreren ansat på rts?	X		Ingeniør og PG
6) Er der registeret fravær.	X		
7) Er kursister der ikke står på deltagerlisten registeret i adm.	X		
8) Er der sket individuel afkortning af kurset? - Hvis ja er denne information videregivet til dem, som indberetter?		X	
9) Er der stillet relevant udstyr og undervisningsmateriale til rådighed?	X		
10) Er der stillet specialpædagogisk støtte til rådighed for kursister med særlige behov?		X	
11) Udstedelse af bevis: - Har læreren bedømt om kursisten har nået de centralt godkendte handlingsorienterede mål? - Kan læreren redegøre for grundlaget for bedømmelsen af konkrete kursister? - Er der udstedt uddannelses, deltager eller enkeltfagsbevis? - Er der ved certifikatuddannelser tjekket, om der er særlige krav til bedømmelsen?	X X		
Andet: der var ikke skiltet i kantinen (Claus vejledning) Underviseren kom 25 minutter for sent. Underviseren præsenteret sig ikke ved kursus start (flere nye) God fremlæggelse af "tørt" stof.			
	Dato: 12/9 2013		
	Signatur på udfylder af tjeklisten: SJO		
	Signatur på den ansvarlige for aktiviteten:		

Uddannelsesplan

Dyrehandel/ Erhvervsmæssig handel med dyr.

Cpr. Nr.:

Navn:

Adresse:

Post nr.

By:

Uddannelse nr.:

AMU kode	Merit	Dyrehandel AMU forløb	Start	Slut	År
3042-2		Adfærdsbiologi, Hvilke sanser kan du nævne? Hvilke elementer inden for X sans kender du?... Kan du gi mig f.eks. 2 eksempler på dyrs kommunikation?...			
		Kan du forklare den normale flokstruktur hos mus? Kom ind på territorium og hierarki... Hvordan markerer en grøn leguan sin grænse? ... (skal ind på aggressivitet), Kan du forklare monogami og polygami? Hvad Hvilke stimuli kender du til for at fremprovokere formering? Hvordan er yngelpleje hos silkeaber? Er der forskellig fødesøgningsadfærd hos papegøjer incl. undulater?			
		- Kan du lave et etogram? Aktivitetsskema, aktivitetsbudget? Forklar elementer i det...Lav projekt			
46 552		Adfærdsfysiologi, Kan du nævne 2 grundlæggende stresshormoner? Hvilke fordele er der ved at fisk har det instinkt at gå i stimer?			
		Hvilke træningsmetoder kan man benytte for at ændre dyrs adfærd?... ind på indlæring og leg			
46 555		Dyrevelfærd, Hvordan vil du forklare/lave en dyrevelfærdsvurdering?			
		Hvordan vil du forklare dyrenes fysiologiske og sundhedsmæssige behov?			
46 557		Fodringslære, Forklar forskellene på kulhydrat, protein, fedt, vitaminer og mineraler?			

Uddannelsesplan

Dyrehandel/ Erhvervsmæssig handel med dyr.

		Hvordan er hundens fordøjelse? Hvad sker der, hvis man fodrer hunde med kattefoder og omvendt? Hvordan læser du en varedeklaration? Hvorfor er der forskel på mængden der skal udfodres til forskellige dyr? Hvilke elementer indeholder en foderplan?			
		Hvordan opbevarer du foder/frø så det ikke ændrer kvalitet?			
46 556		Dyreværnsloven Er der en kobling mellem Dyreværnsloven og Dyrehandlerloven? Hvordan er privates hold af særlige dyr koblet til dyreværnsloven? Hvor gammel skal et barn være for at må købe et dyr uden en voksens samtykke?			
46 558		Håndtering og transport, Hvordan vil du indfange og transportere en slørhale? – undulat? ...kom ind på kasser/vand			
		Hvilken myndighed skal man henvende sig til for at importere og eksportere dyr (med henblik på salg)? Hvad dækker CITES?			
46 562		Miljø Hvordan sorterer du biologisk affald? Hvordan kan du se om vandmiljøet er i orden i et akvarium? arbejdsmiljø Hvorfor adskiller man ofte fugle og gnavere i et særskilt rum? ...kom ind på støv og larm..			
46 560		Klima og teknik, Hvilke fordele og ulemper er der ved brug af varmelamper contra varmeplader?			
		Hvordan vedligeholder du filtersystemer i dit ferskvandsakvarier? Hvorfor benytter man sig af andre bursystemer til chinchillaer end til andre gnavere?			
46 554		Daglig pasning af dyr i dyrehandel Hvilke elementer indgår i daglig pasning?... kom ind på frisk vand, Hvilke ting i terrarier/akvarier skal kontrolleres dagligt?... lys og varme			
46 564		Stress hos dyr, Kan du nævne 3 elementer fra omgivelserne, som belaster dyrene? Hvordan kan man se på et dyr om det er			

Uddannelsesplan

Dyrehandel/ Erhvervsmæssig handel med dyr.

		stresset?			
46 553		Avl og genetik, Kan du nævne nogle arveligheds typer?...kom ind på arvelighed, kønsbunden...			
		Hvad er forskellen på arter og racer? klassifikation, ID mærkning			
		Hvordan kønsbestemmer du gnaverunger? Hvordan kønsbestemmer du krybdyr? Og skildpadder?			
46 563		Smittekendskab, Hvad er de typiske smitteveje?			
		Hvilken betydning har zoonoser i din besætning? Hvordan vil du desinficere et akvarium inden ankomst af nye dyr?			
46 561		Mikrobiologi, Hvad er forskellen på virus og bakterier? Hvad er de typiske vækstbetingelser hos minkroorganismer?			
46 559		Immumforsvar, Hvad er forskellen på serum og vaccination?			
46 565		Sygdom og sundhed, Hvilke former for medicin må du sælge i din butik? Og hvilke må du ikke sælge?			
		Nævn de typiske og lovlige aflivningsteknikker for fugle, gnavere og krybdyr? Og hvem må gøre det?			
		Nævn nogle endoterme og ektoterme parasitter!			
		Hvad er forskellen på isolationsforhold og karantæne?			
		Forklar en fæcesprøve! Hvad er de typiske sygdomstegn / sundhedstegn?			

IKV Vejleder:

IKV sted:

Dato for IKV:

Uddannelsesplan

Dyrehandel/ Erhvervsmæssig handel med dyr.

Cpr. Nr.:

Navn:

Adresse:

Post nr.

By:

Uddannelse nr.:

AMU kode	Merit	Dyrehandel AMU forløb	Start	Slut	År
3042-2		Adfærdsbiologi , kommunikation, sanser mv.			
		Social adfærd, aggressiv.			
		Formeringsadfærd, fourageringsadfærd			
		- Observationsteknik, projekt - Opsamling af projekt			
46 552		Adfærdsfysiologi , grundl., hormoner osv.			
		- Indlæring og leg hos dyr			
46 555		Dyrevelfærd , velfærdsvurdering			
		- Projekt			
		- Opsamling af projekt, praktisk dyrevelfærd.			
46 557		Fodringslære , foderbehov, metabolisk energiberegning, hund og kat.			
		- fodringslære fugle, foderopbevaring opbevaring - fodringslære små pattedyr			
		Fodringslære - foderkvalitet - akvariefisk			
		- krybdyr og padder og foderdyr			
46 556		Dyreværnsloven Bekendtgørelse (dyrehandel) Bekendtgørelse (privates hold af dyr)			
46 558		Håndtering og transport , import og eksport			
		-lovgivning (CITES)			
46 562		Miljø (lys og varme) arbejds miljø (fysisk og psykisk)			
46 560		Klima og teknik , ventilation, bursystemer			
		- daglige betjening af maskiner, installationer osv.			

Uddannelsesplan

Dyrehandel/ Erhvervsmæssig handel med dyr.

AMU kode	Merit	Dyrehandel AMU forløb	Start	Slut	År
46 554		Daglig pasning af dyr i dyrehandel			
46 564		Stress hos dyr , unormal og stereotyp adfærd			
46 553		Avl og genetik , avl og arvelighed			
		- klassifikation			
		- Kønsbestemmelse Reproduktion, ID mærkning			
46 563		Smittekendskab , smitteveje, smittebeskyttelse.			
		- værnemidler, desinfektion, praktisk rengøring			
46 561		Mikrobiologi , Mikroorganismer Vækstbetingelser			
		- hygiejne, praktiske øvelser og undersøgelser			
46 559		Immumforsvar , serum og vaccination - Styrkelse/belastning af immunforsvaret			
46 565		Sygdom og sundhed , lægemiddellære og medicin håndtering			
		- aflivningsteknikker			
		- sygdomstegn / sundhedstegn fisk			
		- sygdomstegn / sundhedstegn terrariedyr, padder og invertebrater			
		- sygdomstegn / sundhedstegn små pattedyr og fugle			

IKV Vejleder:

IKV sted:

Dato for IKV: